

LIGZDOJOŠO UN NOMEDĪTO ŪDENSPUTNU IZPĒTE

Atskaite par 2023. gadu

MSAF atbalsta iesniegums Nr.23-00- S0MSF02-000001

Atskaiti sagatavoja:
M.sc. biol. Antra Stīpniece

Latvijas Universitāte
Rīga, 2023

Saturs

IEVADS	3
1. 2022. gadā nomedīto ūdensputnu sugu, pasugu un vecuma sastāvs pēc anketām un mednieku iesūtītajiem foto. 4	7
Zosis	13
Pīles un laucis	28
2. Meža zosu gredzenošana 2023. gadā	32
4. Pīļu ligzdošanas sekmes Engures un Kaņiera ezeros 2023. gadā	37
4. Medījumu reģistrācija lielajos piejūras ezeros (Liepāja, Engure, Babīte) un Nagļu zivju dīķos medību atklāšana 2023. gadā.	44
5. Pateicības	45
6. Literatūra	46
PIELIKUMI	
1. pielikums. Stenda ziņojums konferencē 36 th Congress of International Union of Game Biologists. Warsaw, Poland, August 28-31	46

IEVADS

Projekta mērķis ir iegūt ikgadējas ziņas par medījamo ūdensputnu vietējo populāciju vairošanās sekmēm, nomedīto putnu sugu, vecuma un dzimumu sastāvu, nomedīto sējas zosu pasugu attiecību, kas kalpotu par pamatu ilgtspējīgai, populāciju atražošanas spējas neapdraudošai ūdensputnu medību saimniecībai. Projekts turpina jau iesāktās datu rindas – ligzdošanas sekmēm Engures un Kaņiera ezeros kopš 1993. gada, nomedīto kontrolēm Liepājas, Engures, Babītes ezeros un Nagļu dīķsaimniecībā kopš 1993. gada, mednieku-korespondentu ziņām par arī citām vietām Latvijā sezonas garumā kopš 2005. gada, sējas zoss pasugu taigas sējas zoss *Anser fabalis fabalis* un tundras sējas zoss *Anser fabalis rossicus* daudzumu mednieku guvumā kops 2014. gada.

2023. gadā projekta uzdevumos ietilpa arī meža zosu ķeršana un iezīmēšana ar kāju un kakla gredzeniem.

Vāka foto: Pīļu medību sezonas atklāšana Babītes ezerā 1957.g. 10. augustā. Autors – V.Šmits

1. 2022. gadā nomedīto ūdensputnu sugu, pasugu un vecuma sastāvs pēc anketām un mednieku iesūtītajiem foto.

Metodes.

Tika turpināta 2005. gadā iesāktā metodika, kas paredz, ka mednieki aizpilda projekta anketu un nosūta to uz e-pastu nomeditie@lu.lv. Sekmīgu medību gadījumā mednieki bija aicināti sūtīt sava guvuma foto uz šo pašu e-pastu vai

- mobilajā lietotnē “Mednis”, autentificējoties tajā kā medniekam;
- izmantojot tiešsaistes lapu www.nomeditie.org;
- Facebook vietnē <https://www.facebook.com/nomeditie>;
- uz numuru [+371 25764272](tel:+37125764272) lietotnē WhatsApp.

Sējas zoss pasugu noteikšanai mednieki tika lūgti nofotografēt knābi profilā un putna kopskatu ar izstieptu kaklu (1. attēls). Līdzīgi attēli tika lūgti arī par pārējo sugu zosīm, jo muguras segspalvu forma (nodiluma pakāpe) ir vecuma noteikšanas pazīme.

1.attēls. Vēlamais putna novietojums sējas zosu pasugu monitoringa foto

	<p>Pīļu vecuma un dzimuma noteikšanai tika lūgts novietot putnu ar izplestu spārnu, bet arī tā, lai knābis un aste būtu redzami (2. attēls).</p> <p>Tika lūgts raksturot arī putna nomedīšanas vietu (pagasts un biotops - ezers, dīķis, karjers, purvs, bebraine, upe, grāvis, jūrmala vai uz lauka).</p> <p>Sējas zosu pasuga tika noteikta, vadoties pēc knābja krāsojuma un formas un ķermeņa proporcijām, vecums - pēc spārnu segspalvu nodiluma pakāpes un formas un knābja krāsojuma spilgtuma (AEWA European Goose Management Platform izdots noteicējs-buklets)</p>
---	--

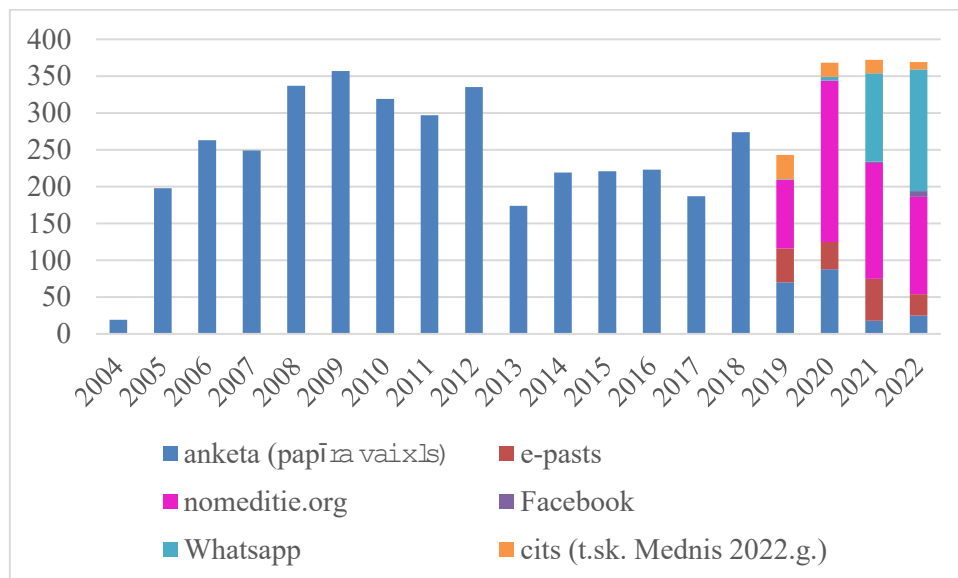
2.attēls. Vēlamais putna novietojums, ziņojot par nomedītu pīli.

Pīļu sugu, vecumu un dzimumu noteicām, vadoties pēc J.Vīksnes un J. B. Mouronval foto noteikējiem. Uz katru ziņojumu tika atbildēts, informējot par ornitologu noteikto sugu un vecumu un, domstarpību gadījumā - par pazīmēm, kas izmantotas noteikšanā.

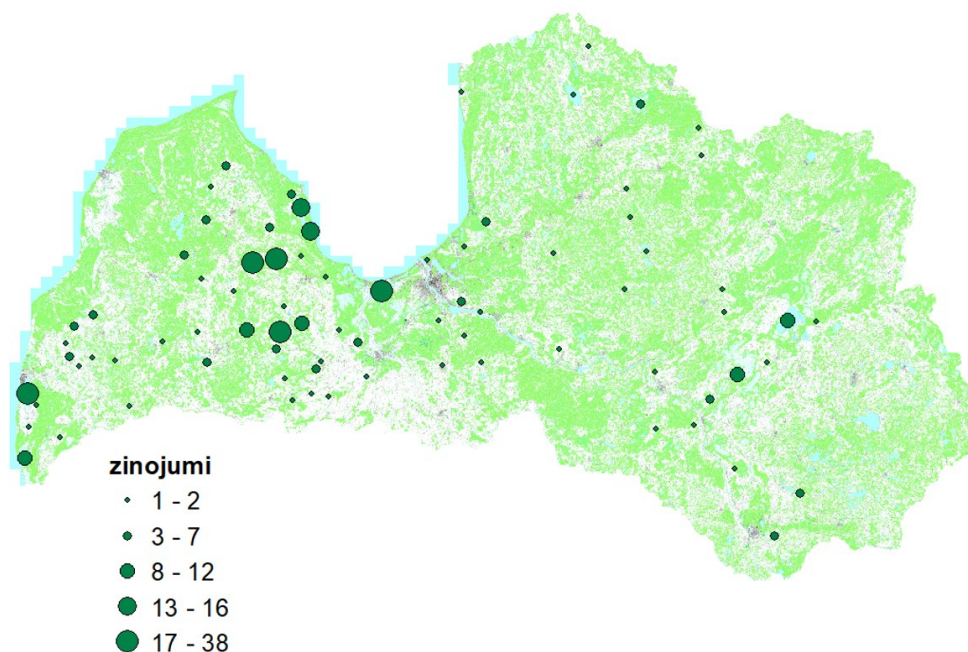
Rezultāti

2022. gadā projektam bija 102 korespondenti. Saņemti 378 ziņojumi, t.sk. par 26 nesekmīgām medību reizēm.

Caur lietotni Mednis tika saņemti 8 ziņojumi.

3. attēls 2022. gadā iesūtīto ziņojumu saņemšanas ceļi.

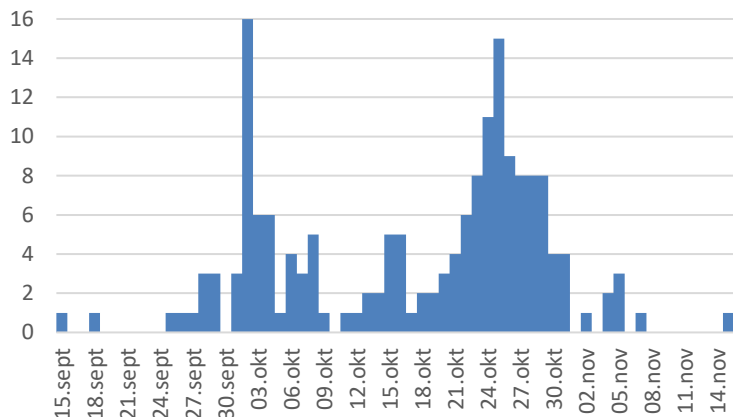
4. attēls. Nomedīto ūdensputnu ziņošanas vietas 2022. gadā

Medības bija notikušas 75 pagastu teritorijās (4. attēls). Pārklājums ir tikai par vienu pagastu labāks kā 2021. gadā. Pārklājums nav vienmērīgs - Austrumlatvijā un Kurzemes ZR daļā mūsu projekts vai ūdensputnu medības nepopulāri.

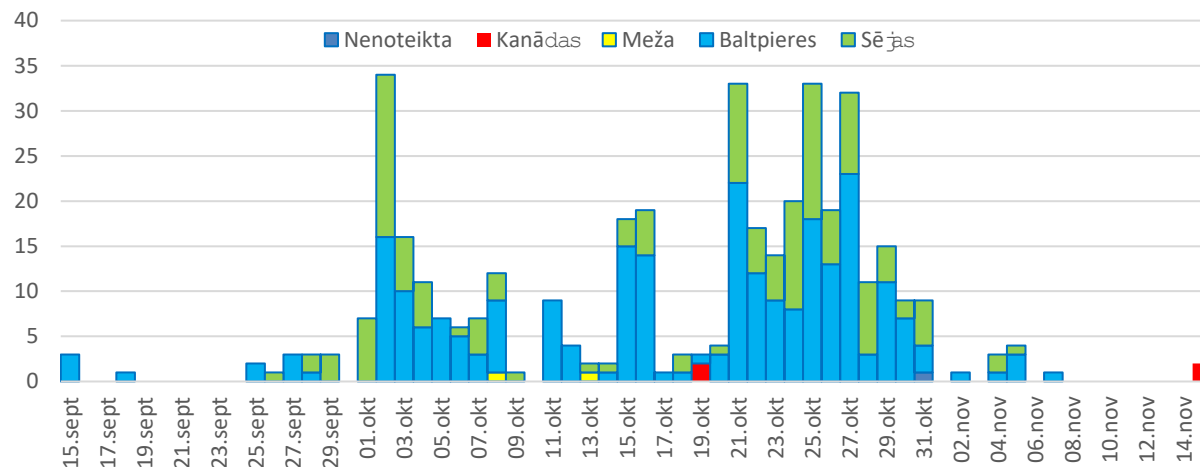
Zosis

2022. gadā saņemti 126 ziņojumi par 404 medīt atļautu zosu īpatņiem, 366 no tiem ar fotoattēliem. Zosu migrācija sākusies agri, jau no paša sezonas sākuma un turpinājusies līdz novembra sākumam. Medību sekmes un ziņošanas aktivitāte augstākās bijušas oktobra sākumā un oktobra beigās.

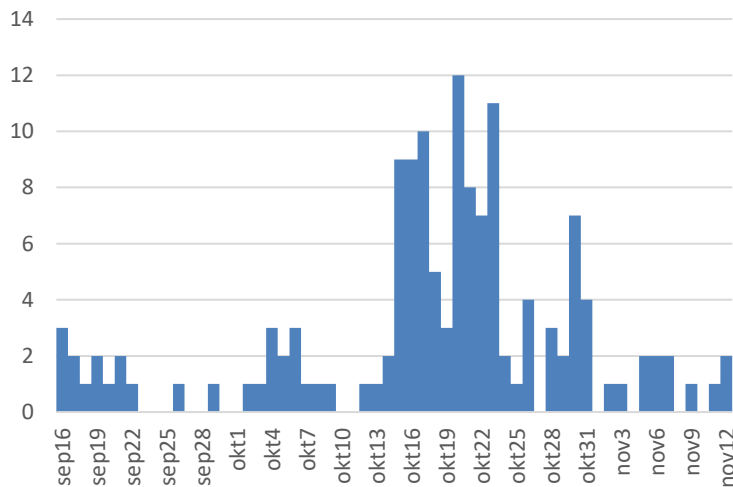
Zosu ziņojumu skaits dienā, 2022

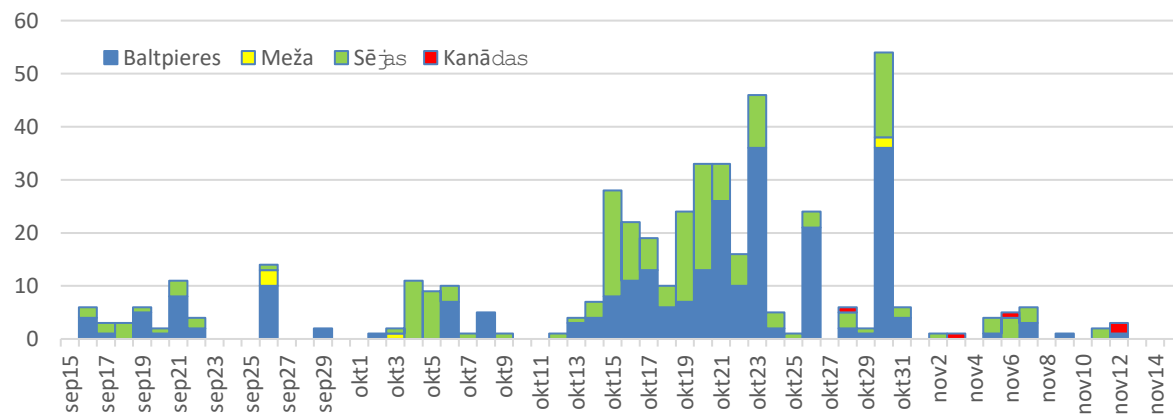
Nomedīto zosu skaits dienā, 2022

Zosu ziņojumu skaits dienā, 2021

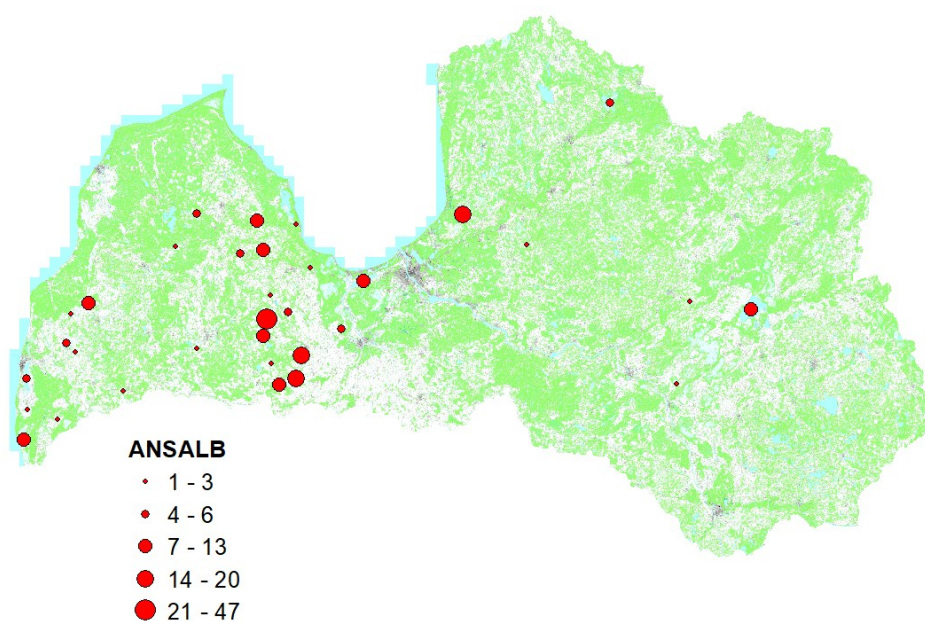

Nomedīto zosu skaits dienā, 2021

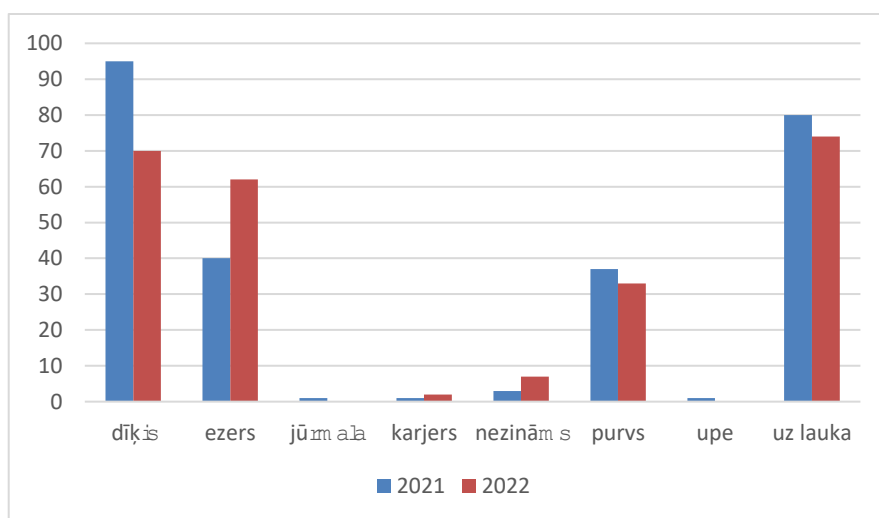

5. attēls. Ziņojumu par nomedītām zosīm sezonas dinamika 2021. un 2022. gados

Baltpieres zoss

6. attēls. 2022. gadā ziņoto baltpieres zosu nometīšanas vietas

7. attēls. 2022. gadā ziņoto baltpieres zosu nometīšanas biotopi.

Baltpieres zoss ir daudzskaitlīgākā zosu suga mūsu mednieku guvumā. Jauno putnu procents iesūtītajā materiālā ir augsts (jaunie putni to pieredzes trūkuma dēļ tiek nometīti biežāk) (1. tabula).

1. Tabula. Ziņoto baltpieres zosu vecuma sastāvs 2019.-2022. gados.

Baltpieres zosis	2019	2020	2021	2022
vecās	34	33	137	111
jaunās	45	48	116	139
kopā	79	81	253	250
Jaunās, %	57,0	59,3	45,9	55,6

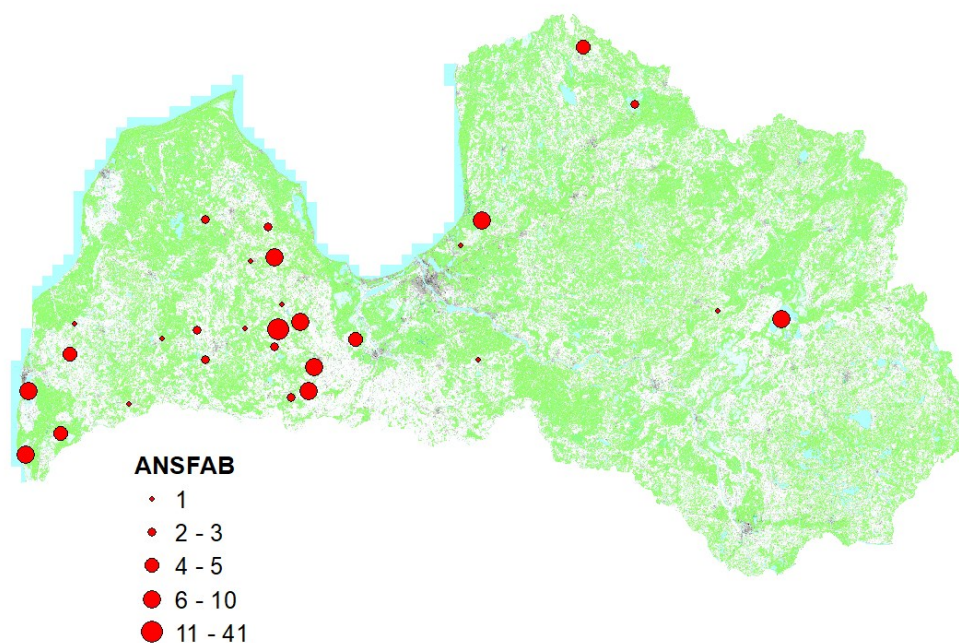

2022. gada 28. oktobrī Auru pagastā nomedīta baltpieres zoss, kam, acīmredzot, viens no vecākiem bijusi baltvaigu zoss – īpatnīm redzamas abu sugu pazīmes (8. attēls)

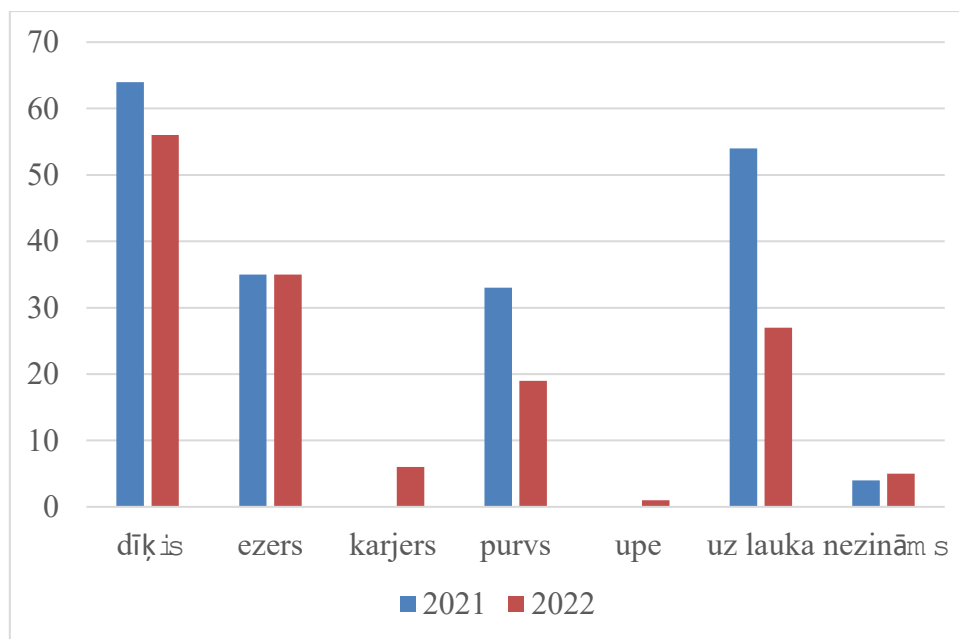

8. attēls. Baltpieres un baltvaigu zoss hibrīds. Kristapa Didžes foto

Sējas zoss

9. attēls. 2022. gadā ziņoto sējas zosu nometīšanas vietas

10. attēls. 2022. gadā ziņoto sējas zosu nometīšanas biotipi.

2. tabula. Ziņoto sējas zosu vecuma sastāvs 2018.-2022. gados.

Sējas zoss	2018	2019	2020	2021	2022
vecās	22	36	60	117	77
jaunās	43	24	80	71	68
kopā	65	60	140	188	145
Jaunās, %	66,2	40,0	57,1	37,8	46,9

Arī sējas zosij jauno putnu īpatsvars iesūtītajā materiālā augstāks kā iepriekšējā gadā (bet zemāks kā baltpiers zosij) (2. tabula).

Saņemti 142 sējas zoss pasugu noteikšanai derīgi attēli. Taigas sējas zoss pasugai piederīgi putni netika atrasti (3. tabula)

3.tabula.Taigas sējas zosu sastopamība iesūtītajos attēlos

Gads	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Pasugas noteikšanai derīgi attēli	141	81	114	132	184	142
Taigas sējas zosis	0	2	1	2	2	0
%	0	2,5	0,9	1,5	1,1	0

2022. gada 3. oktobrī Pūres pagastā karjerā nomedīta jauna sējas zoss, kam apspalvojumā manāmas Kanādas zoss iezīmes – starpsugu hibrizācijas sekas (11. attēls).

11. attēls. Sējas zoss un Kanādas zoss hibrīds Oskara Heimaņa foto

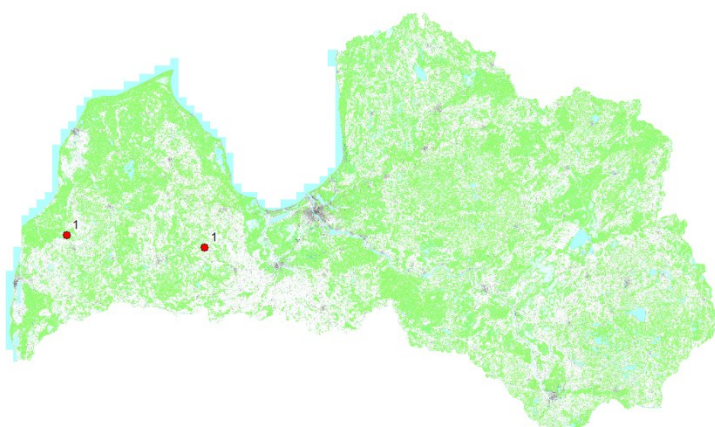
Kanādas zoss

Lestenes pagastā ziņots par 4 nomedītām Kanādas zosīm (12. attēls) - divas 19. oktobrī un divas – 15. novembrī. Tie visi bijuši vecie putni.

12. attēls. 2022. gadā ziņoto Kanādas zosu nomedīšanas vietas

Meža zoss

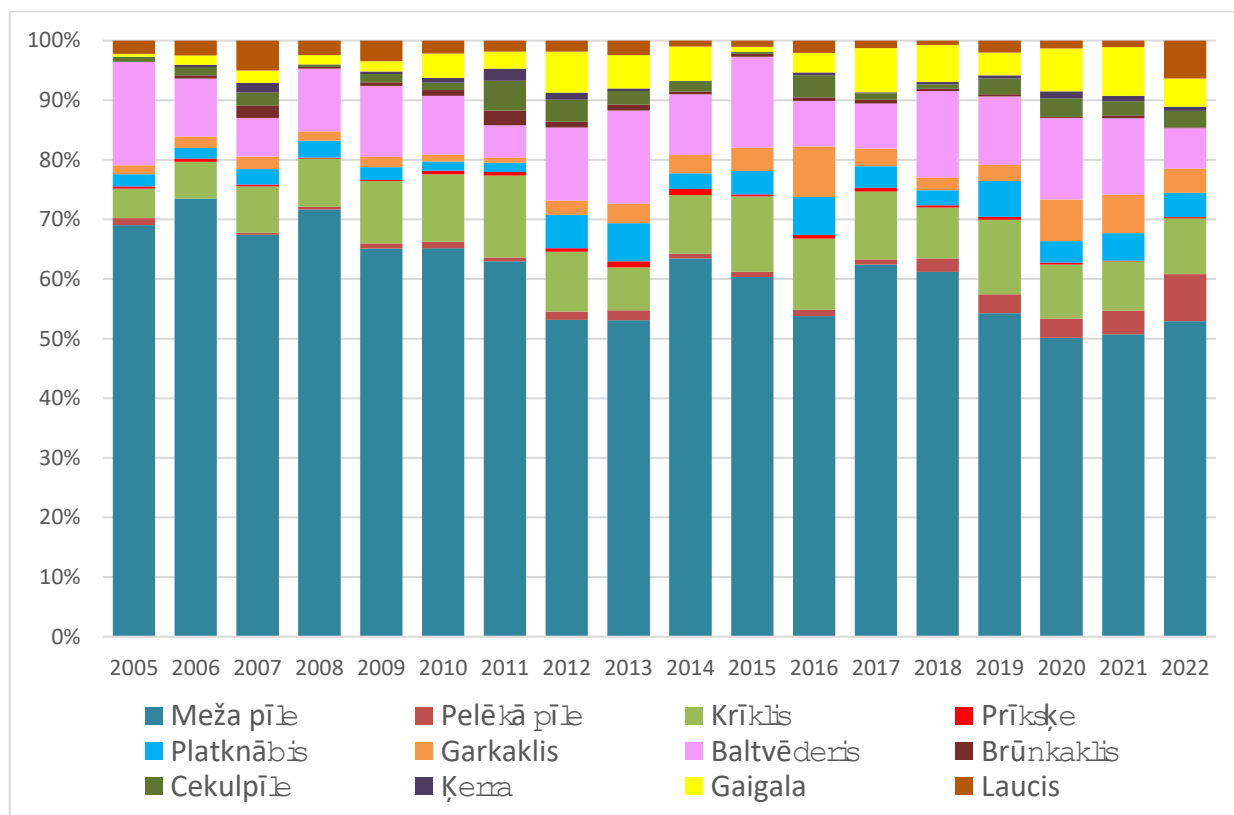

Saņemti 2 ziņojumi - 8. oktobrī viens vecais putns Jaunpils pagastā zivju dīķos un 13. oktobrī viens vecais putns Lažas pagastā uz lauka (13. attēls).

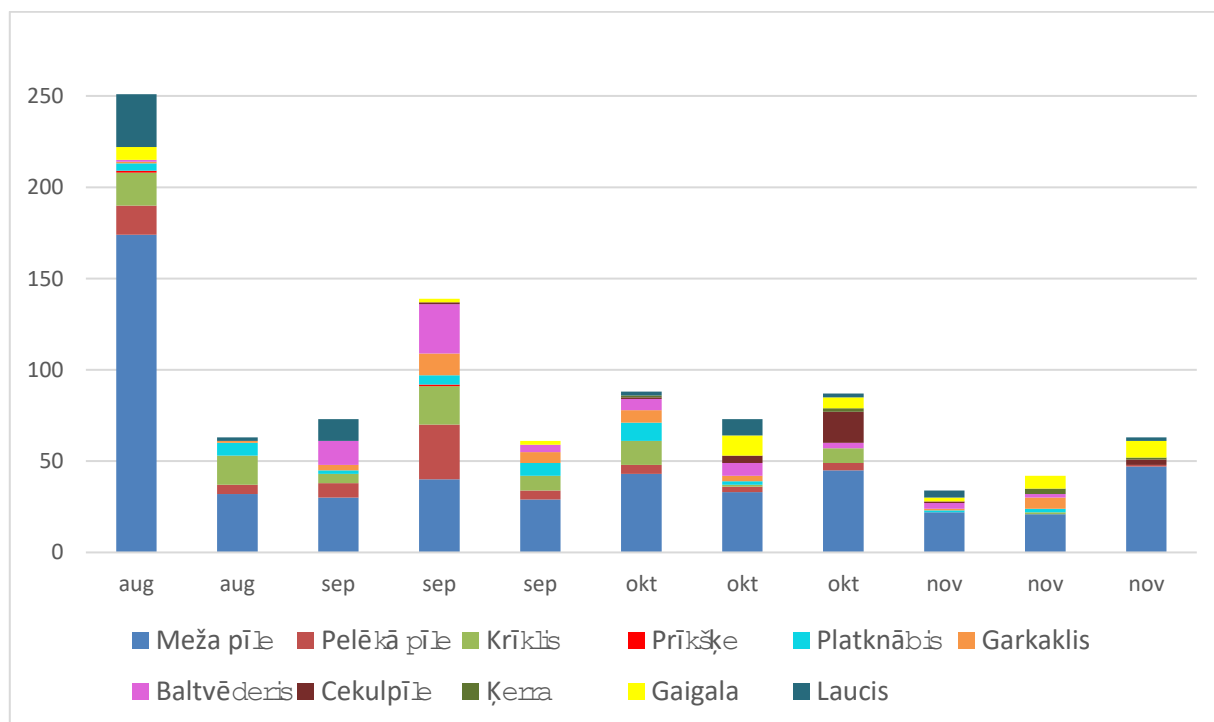
13. attēls. 2022. gadā ziņoto meža zosu nomedīšanas vietas

Pīles un laucis

Saņemti 239 ziņojumi par 1007 medīt atļautām pīlēm un lauči. Vislielākā medību un ziņošanas aktivitāte bijusi augustā – sezonas atklāšanas mēnesī (15. attēls). Ziņošanas fenoloģijā atspoguļojas migrācijas gaita – vairāk ziņoto baltvēderu septembrī un oktobrī, gaigalu pieaugums sezonas beigās. Pieaug pelēkās pīles biežums mednieku ziņojumos (14. attēls).

14. attēls. Pīļu sugu sastāvs mednieku ziņojumos 2005.-2022. gados

15. attēls. 2022. gadā ziņotās nomedītās pīles un lauči sezonas gaitā

4. tabula. Dažādos biotopos 2022. gadā nomedītās pīles un lauči

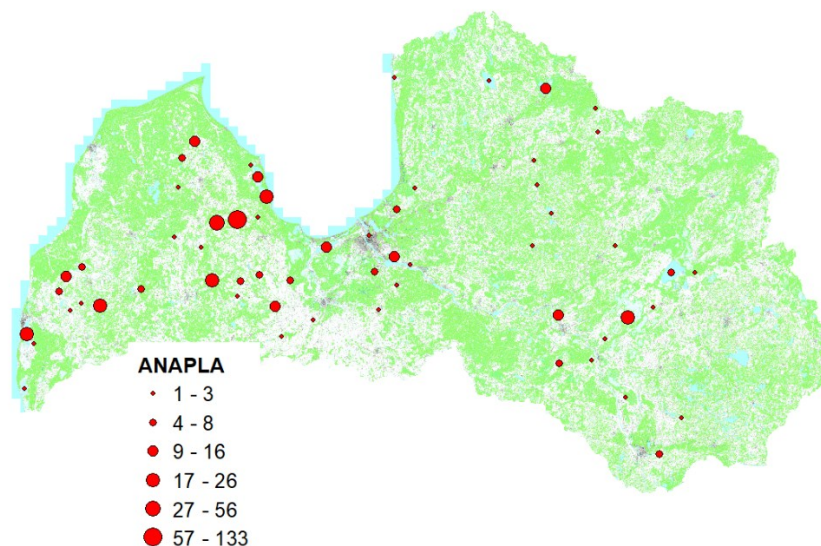
Suga/Biotops	Ezers	Dīķis	Karjers	Purvs	Bebraine	Upe	Grāvis	Jūrmala	Uz lauka	Nezināms	Kopā
Meža pīle	64	275	6	10	6	55	32	23	49	1	521
Pelēkā pīle	49	27							1		77
Krīklis	29	14		2	2	4	7	9	24		91
Prīkšķe	1	1						1			3
Garkaklis	29	6					1	10	1		47
Platknābis	20	7				4		2	7		40
Baltvēderis	45	21				3		1	7		77
Cekulpīle	29					1					30
Ķerra	6							1			7
Gaigala	31	6		2		1		9			49
Laucis	62										62
Kopā	368	357	6	14	8	68	40	56	89	1	1007

Visbiežāk ziņots par ezeros nomedītām pīlēm un laučiņiem (4. tabula).

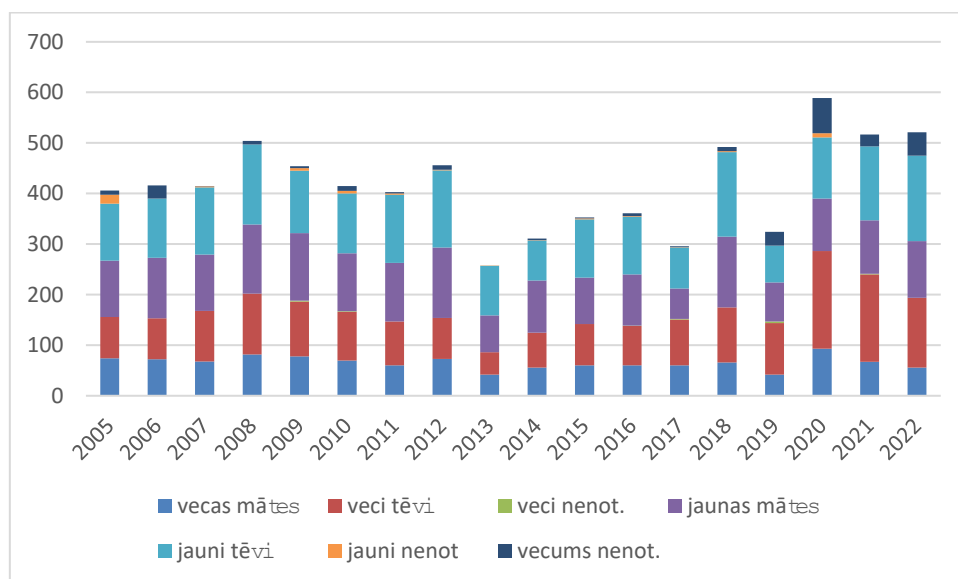

Meža pīle

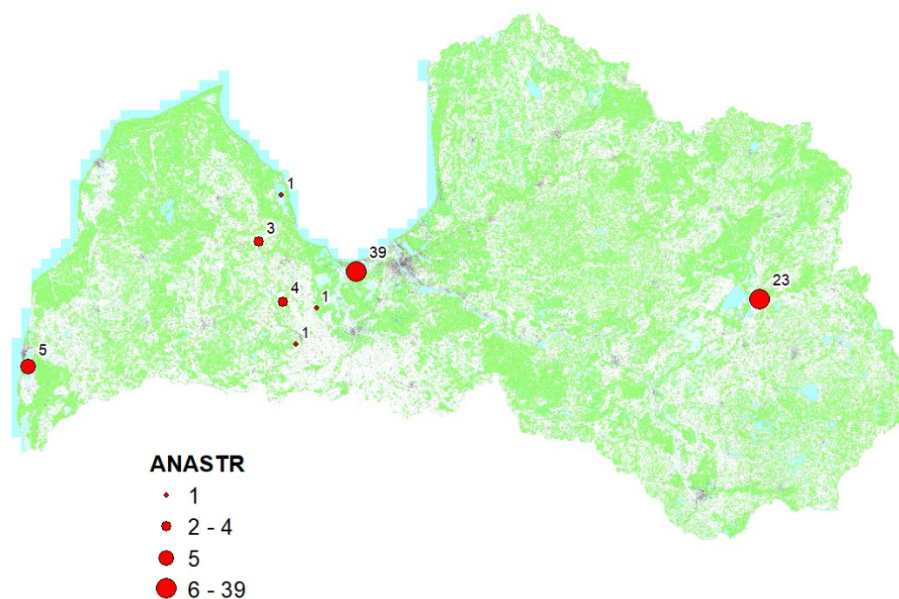
Meža pīle ir visbiežāk ziņotā ūdensputnu suga (16. attēls). Pēc nometīto putnu datiem redzams, ka pedējos gados ir augsts veco tēviņu īpatsvars starp nometītajām meža pīlēm (17. attēls). Tas izskaidrojams ar aktīvākām medībām vai aktīvāku ziņošānu no vietām, kur koncentrējas tēviņi spalvmešanas laikā. Meža pīle joprojām ir visvairāk medītā suga visas medību sezonas garumā.

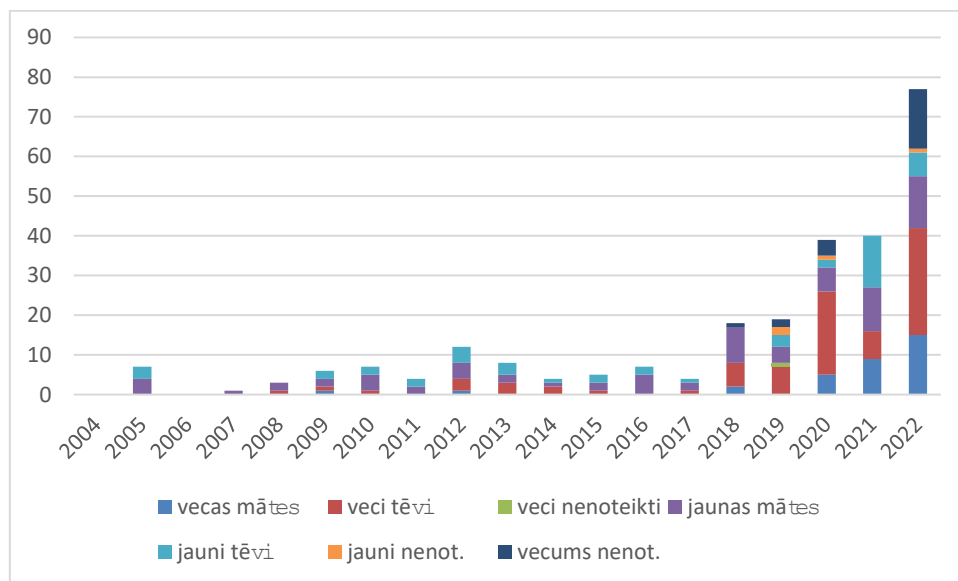
16. attēls. 2022. gadā ziņoto meža pīļu nometīšanas vietas

17. attēls . 2005.-2022.gados ziņoto nometīto meža pīļu vecums un dzimums.

18. attēls. 2022. gadā ziņoto pelēko pīļu nometīšanas vietas

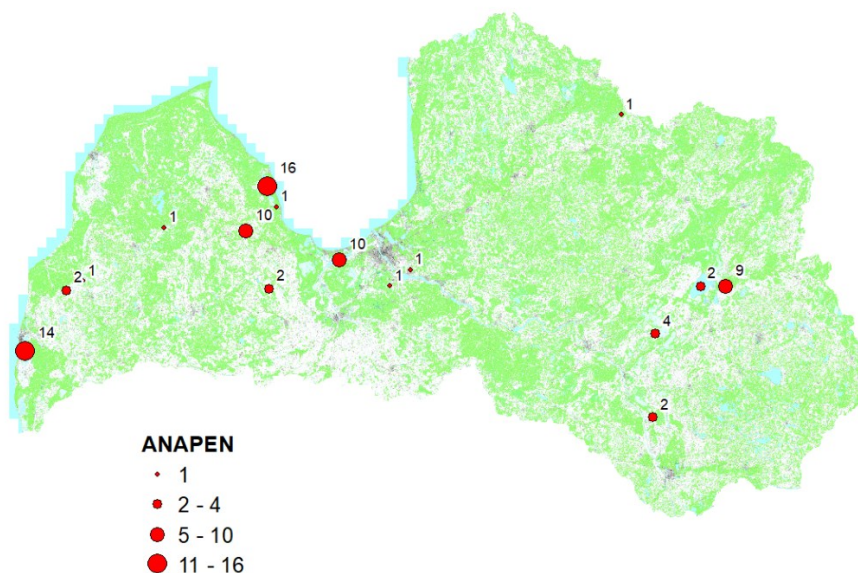
19. attēls . 2004.-2022.gados ziņoto nometīto pelēko pīļu vecums un dzimums.

Pelēko pīli visvairāk mēdī lielajos migrācijas ceļos un spalvmešanas vietās (lielajos ezeros), tomēr redzams, ka tā arvien vairāk parādās arī mazākās ūdenstilpēs. Kopumā skaitam novērojama stipra pieaugoša tendence.

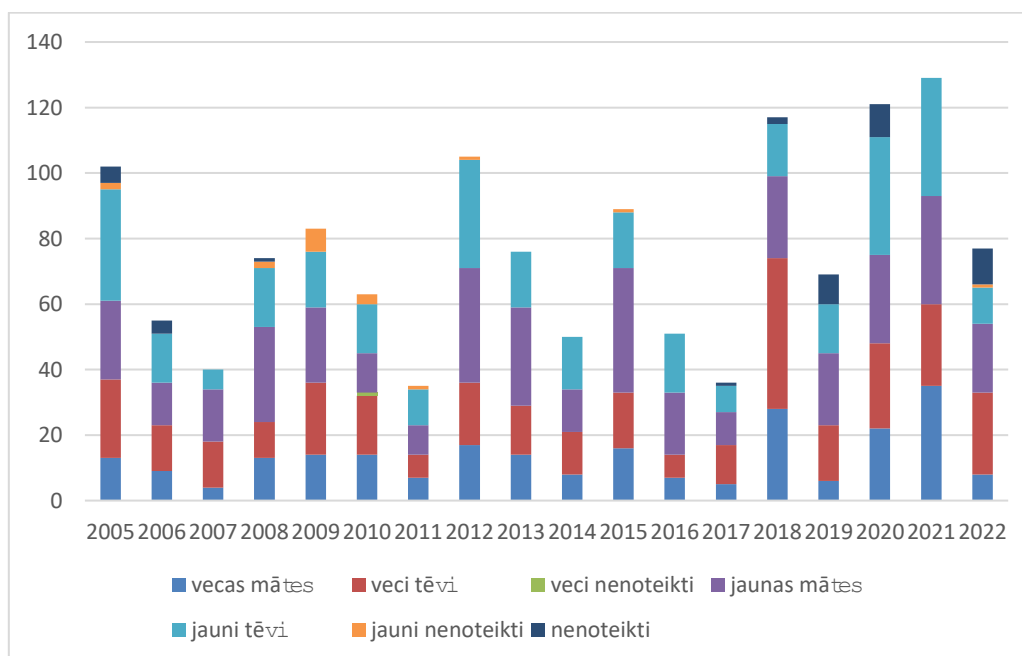

Baltvēderis

Rudens migrācijas laikā baltvēderis ir viena no pamata medījamām sugām, sastopama gan lielajos migrācijas ceļos, gan arī mazākās ūdenstilpēs. Migrācijas maksimums ir septembra beigās – oktobra sākumā. Visvairāk ziņojumu saņemts no lielajiem ezeriem (20. attēls). Tā kā pie mums visbiežāk nomedī ziemeļu rajonos ligzdojošos putnus, jauno putnu īpatsvars ziņojumos cikliski svārstās (21. attēls).

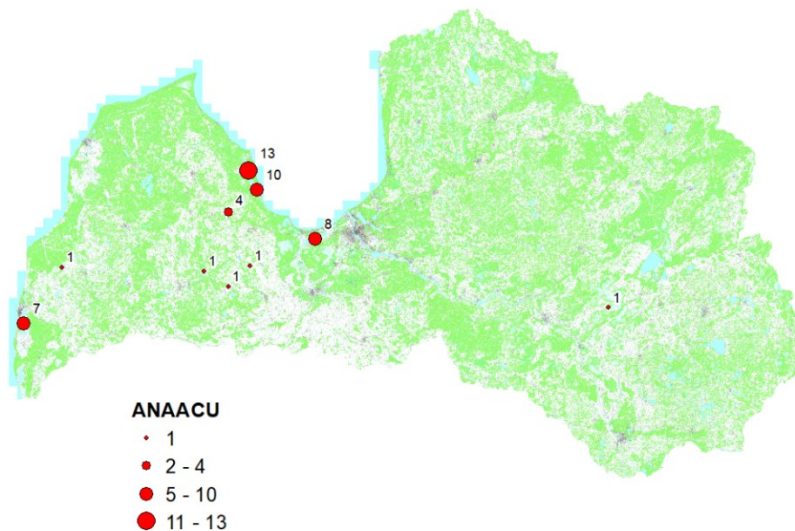
20. attēls. 2022. gadā ziņoto baltvēderu nomedīšanas vietas

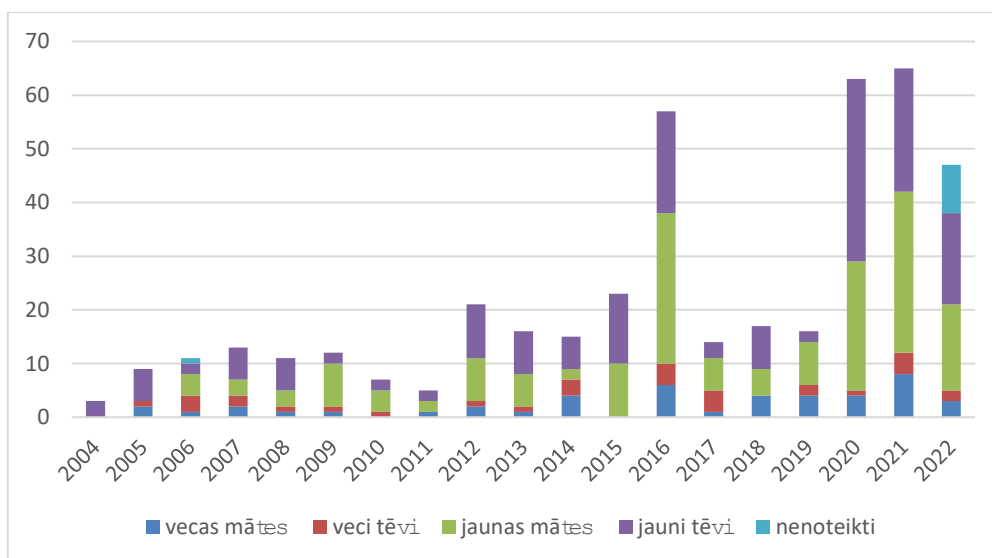
21. attēls . 2005.-2022.gados ziņoto nomedīto baltvēderu vecums un dzimums.

Garkaklis

Garkakli galvenokārt nometī galvenajos migrācijas ceļos – lielajos ezeros un jūrā (22. attēls). Līdzīgi kā baltvēderim, migrācijas maksimums ir septembra beigās – oktobra sākumā. Nometīto skaita svārstības pa gadiem skaidrojamas ar mainīgajām ligzdošanas sekmēm, jo lielākās svārstības novērojamas jauno putnu skaitam (23. attēls).

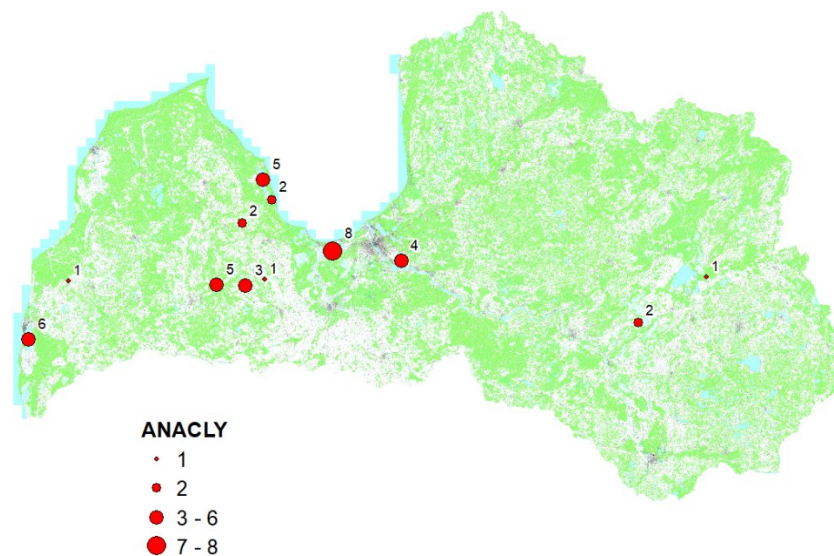
22. attēls. 2022. gadā ziņoto garkakļu nometīšanas vietas

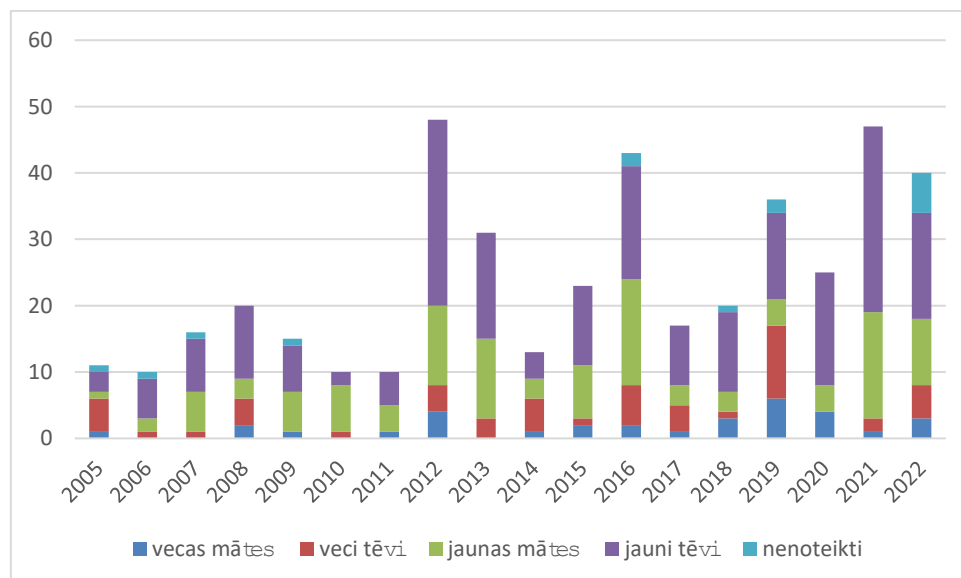
. 23. attēls . 2004.-2022.gados ziņoto nometīto garkakļu vecums un dzimums

Platknābis

Platknābi lielākoties nomedī lielajos ezeros un jūrā (24. attēls), taču nokrišņiem bagātos rudenos sastopams arī mazākās ūdenstilpēs, arī peļķēs uz lauka. Sastopams galvenokārt sezonas sākumā līdz oktobrim. Iesūtītajā materiālā jauni tēviņi sastopami biežāk kā jaunas mātītes (25. attēls).

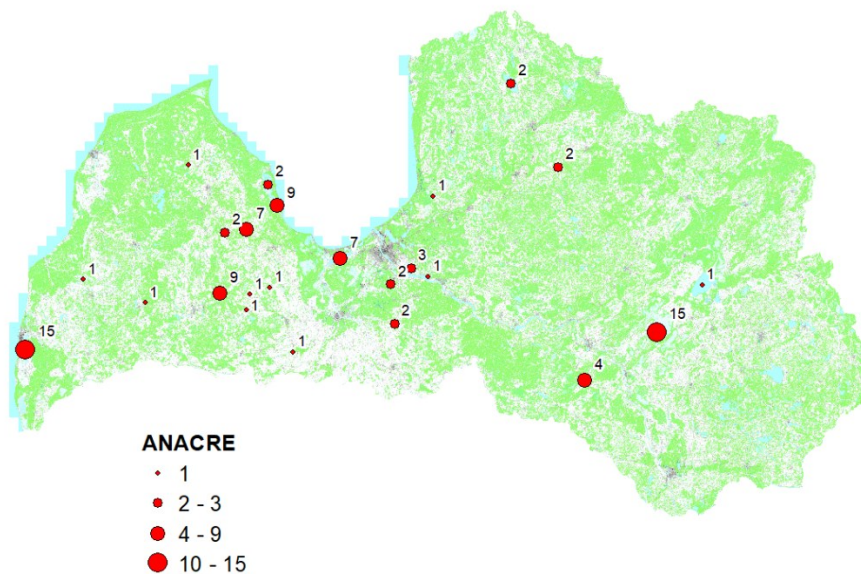
24. attēls. 2022. gadā ziņoto platknābju nomedīšanas vietas.

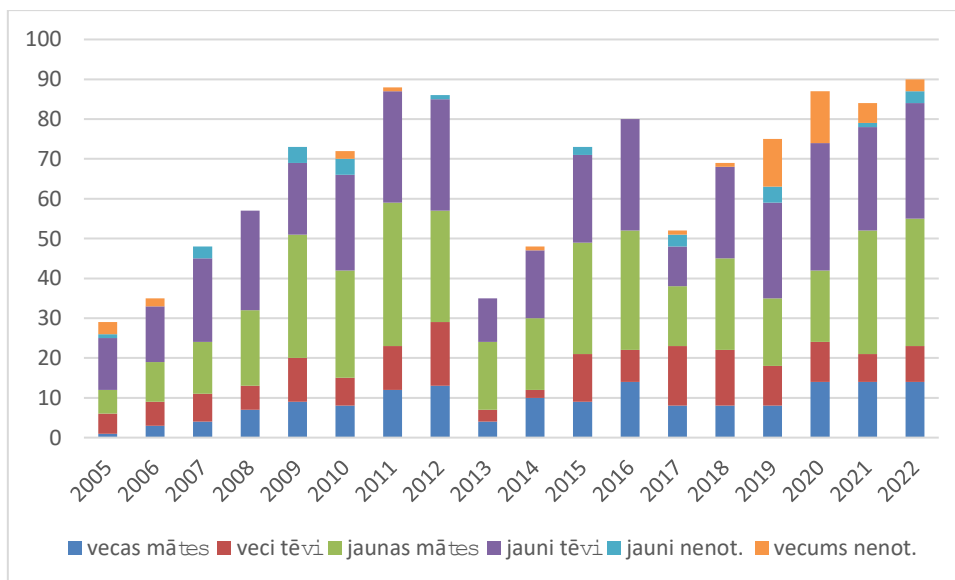
23. attēls . 2005.-2022.gados ziņoto nomedīto platknābju vecums un dzimums

Krīklis

Krīklis ir viena no pamata medījamām sugām, sastopams praktiski visur (24. attēls). Agri sāk migrāciju, tāpēc sastopams jau no medību sezonas sākuma, līdz pat oktobra beigām. Attēlu nepietiekamās kvalitātes dēļ daļai krīkļu vecums nenoteikts, tomēr pēdjos gados šķiet apstājies jauno putnu īpatsvara sarukums iesūtītajā materiālā (25. attēls).

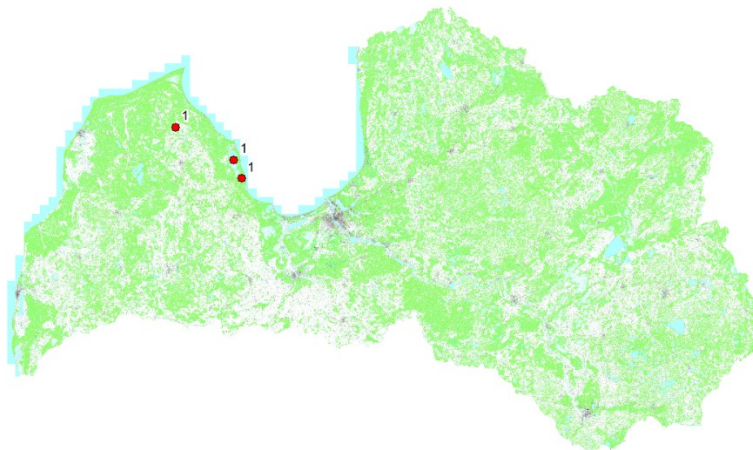
24. attēls. 2022. gadā ziņoto krīkļu nomedīšanas vietas.

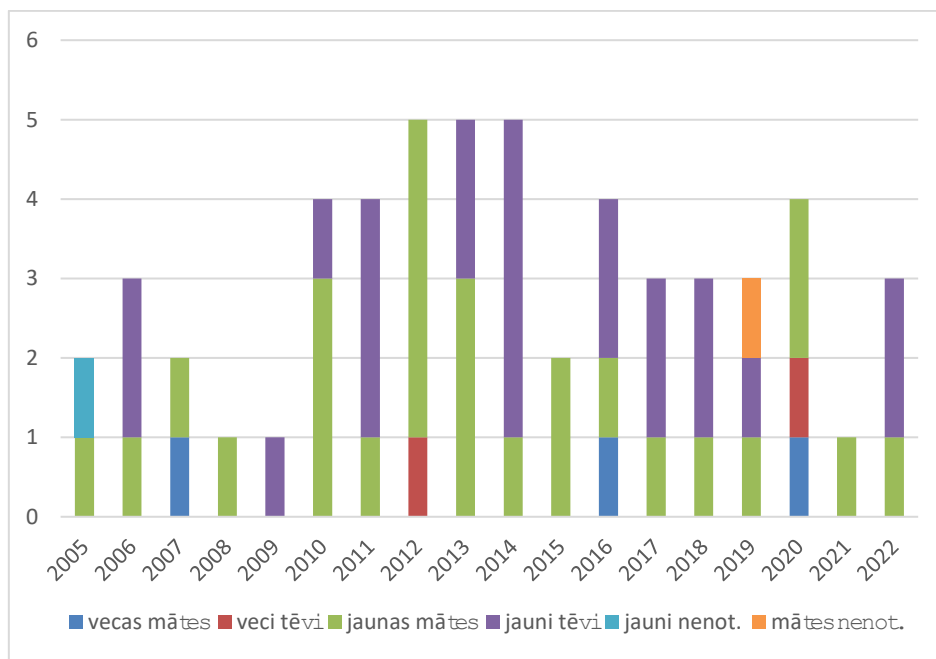
25. attēls . 2005.-2022.gados ziņoto nomedīto krīkļu vecums un dzimums

Priekške

Priekške vēl agrāk kā krīklis sāk migrāciju, tāpēc sastopama jau no medību sezonas sākuma, līdz septembra beigām. Tiek nometīta krietni retāk kā krīklis (26. attēls), tāpēc datu apjoms ir tik neliels, ka nekādus secinājumus veikt nevaram (27. attēls).

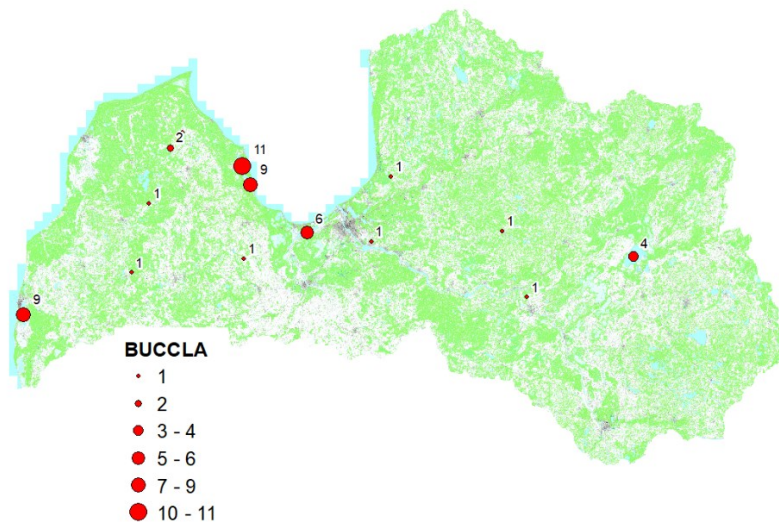
26. attēls. 2022. gadā ziņoto priekšķu nometīšanas vietas.

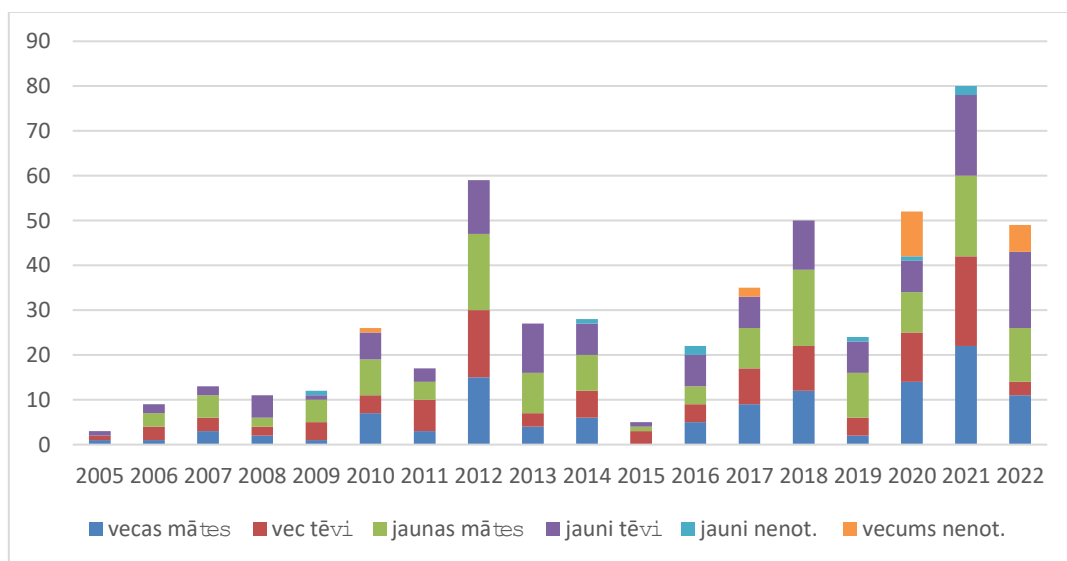
27. attēls . 2005.-2022.gados ziņoto nometīto priekšķu vecums un dzimums

Gaigala

Gaigalas visvairāk nometī piejūras ezeros un jūrā, taču sastopama arī upēs, dīķos un citās mazākās ūdenstilpēs (28. attēls). Nelielā skaitā vietējie putni tiek medīti jau no paša sezonas sākuma, taču lielāko daļu nometī sezonas beigās – oktobrī un novembrī. Gaigalas vecam putnam raksturīgo apspalvojumu iegūst tikai trešajā dzīves gadā. Vērtējot 29. attēlu, jāņem vērā ka jaunie putni ietver visus dzimumnenobriedušos putnu no vairāk kā vienas sezonas.

28. attēls. 2022. gadā ziņoto gaigalu nometīšanas vietas.

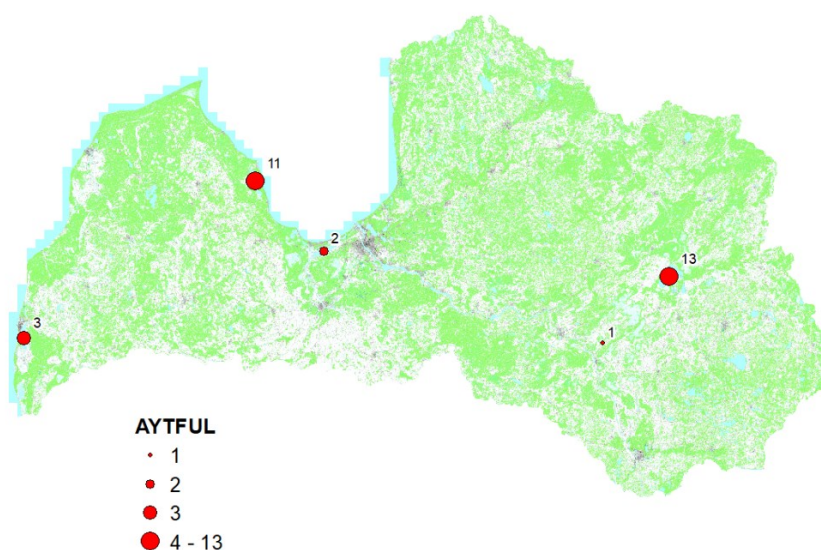

29. attēls . 2005.-2022.gados ziņoto nometīto gaigalu vecums un dzimums

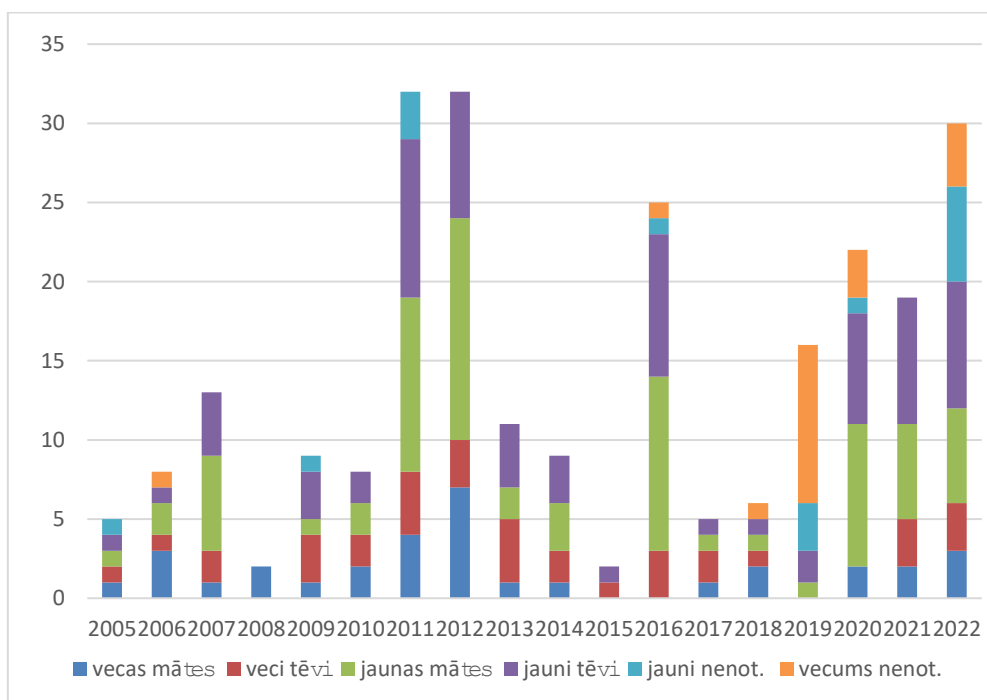

Cekulpīle

Cekulpīles visvairāk nomedī lielajos ezeros, oktobrī – novembrī, migrācijas laikā (30. attēls). Nelielo sezonas sākumā nomedīto putnu skaitu var skaidrot ar vēlajiem perējumiem, kas atklāšanās vēl nelido, un ne pārāk labām ligzdošanas sekmēm vietējai populācijai kopumā.

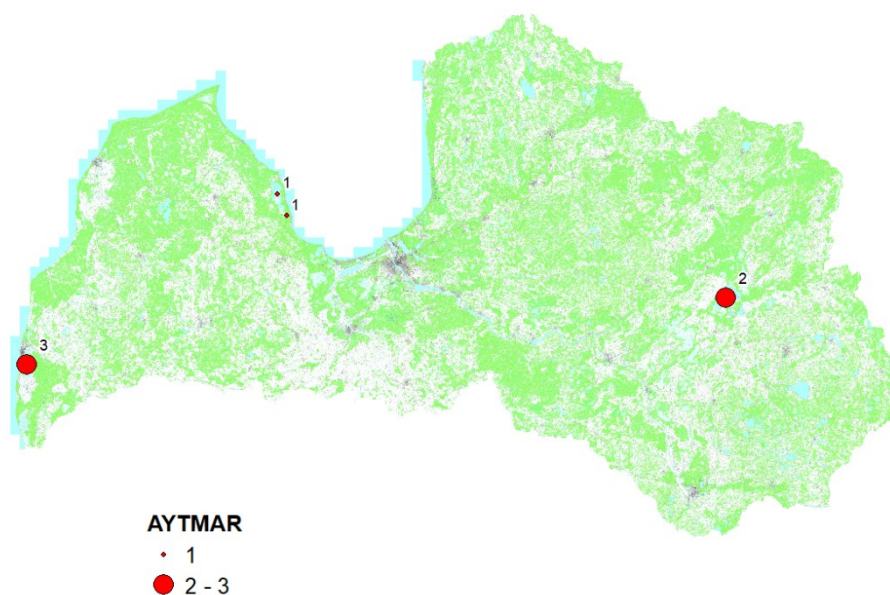
30. attēls. 2022. gadā ziņoto cekulpīļu nomedīšanas vietas.

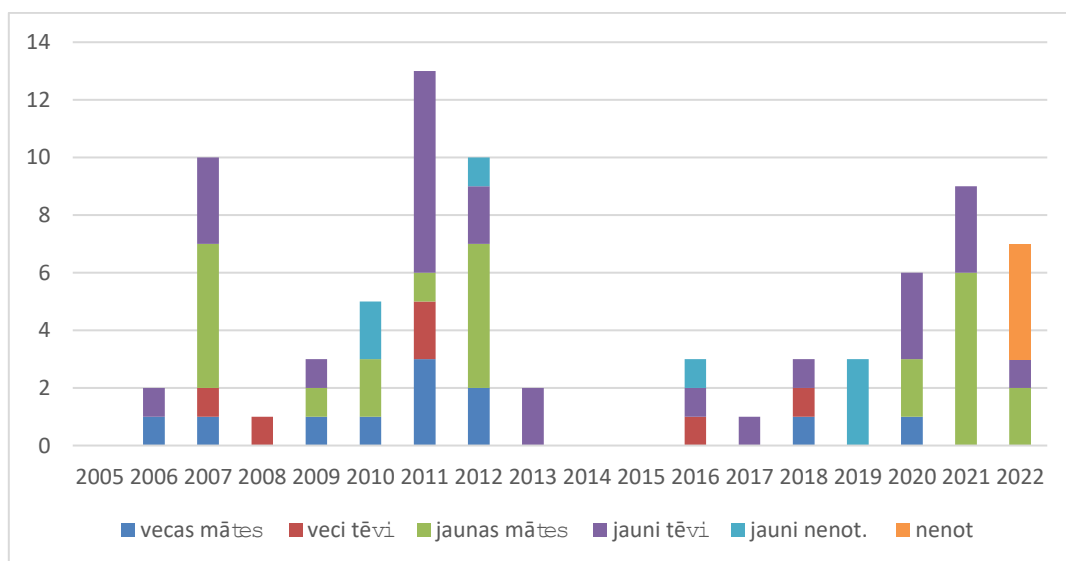
31. attēls . 2005.-2022.gados ziņoto nomedīto cekulpīļu vecums un dzimums

Ķerra

Ķerru katru gadu nelielā skaitā nomedī lielajos ezeros un jūrā (32. attēls) sezonas beigās, kad tā migrācijas laikā pie mums parādās. Bnelielais materiāla apjoms liedz izdarīt secinājumus par demogrāfisko stāvokli (33. attēls).

32. attēls. 2022. gadā ziņoto ķerru nomedīšanas vietas.

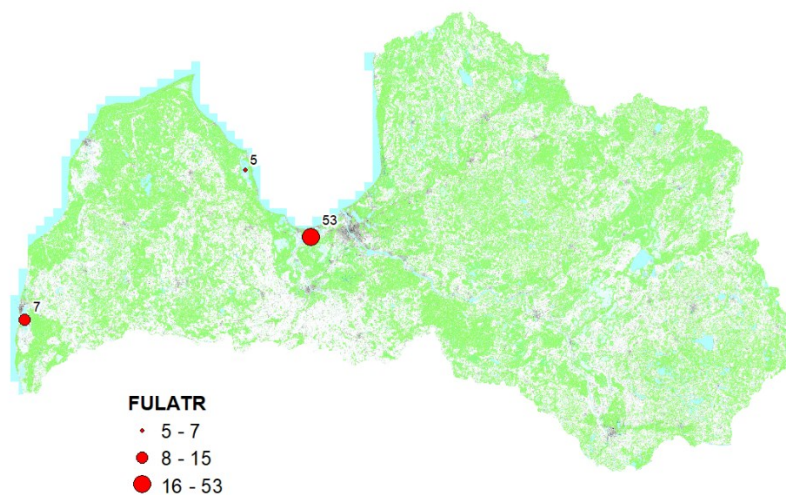

33. attēls . 2005.-2022.gados ziņoto nomedīto ķerru vecums un dzimums

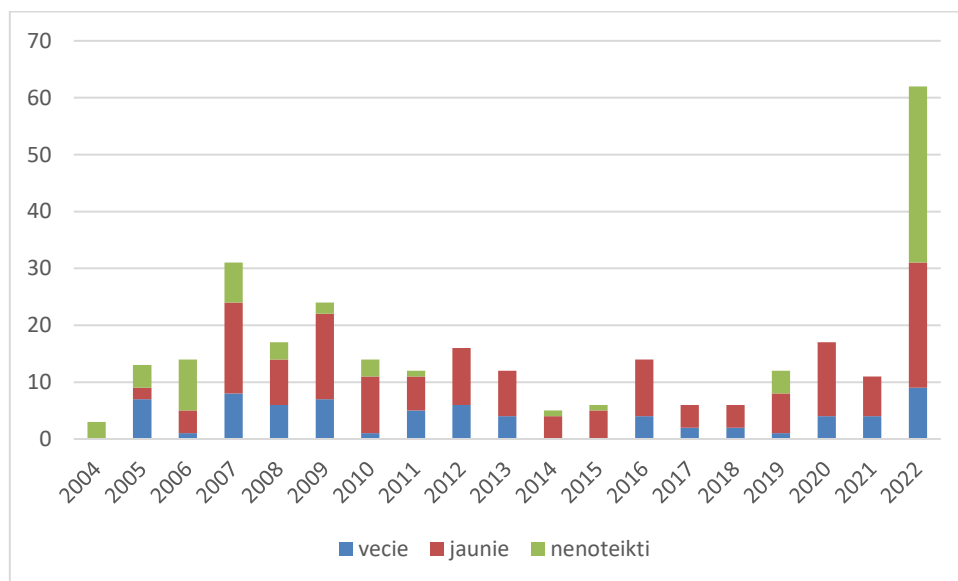

Laucis

Laucis ir viena no pamata medījamām ūdensputnu sugām, kas satopama visa veida iekšzemes ūdeņos. Salīdzinoši nelielo nomedīto skaitu ziņojumos gadu gaitā var skaidrot ar vājo lidspēju sezonas sākumā un, kas būtiskāk, projekta korespondentu zemo interesi par šo medījamo sugu kopumā. 2022. gadā visi ziņojumi nākuši no piejūras ezeriem (34. attēls) Lielais īpatņu skaits ar nenoteiktu vecumu 2022. gadā (35. attēls) ceļas no iesūtīto attēlu kvalitātes – vecuma noteikšanai labi jāredz piere un kāju krāsa.

34. attēls. 2022. gadā ziņoto lauču nomedīšanas vietas.

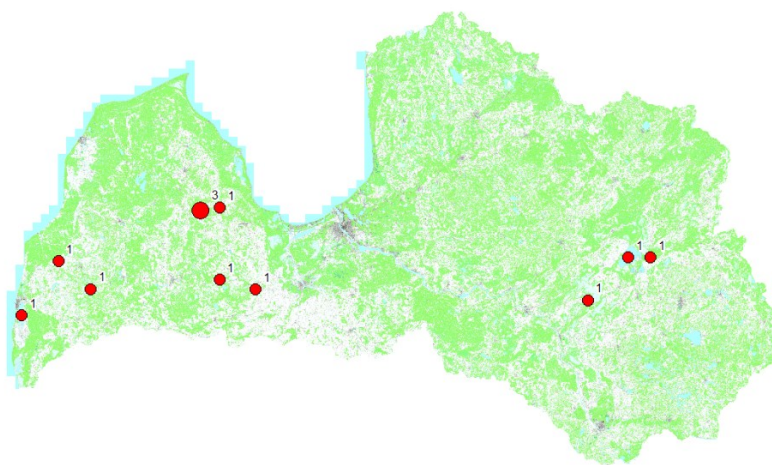
35. attēls . 2005.-2022.gados ziņoto nomedīto lauču vecums un dzimums

Sarkocistoze

Sarcocystis ģints viensūņņi ir parazīti, kuru attīstības ciklā galvenais saimnieks ir kāds plēsēju kārtas zīdītājdzīvnieks, bet starpsaimnieki invadējas, dzerot ūdeni, kurā izšķīduši galvenā saimnieka ekskrementi. Parazīts olas stadijā var vidē saglabāt dzīvotspēju ilgu laiku. Putna – starpsaimnieka zarnās olas izšķīļas, un parazīts ar asinīm ceļo uz muskuļiem, kur paliek, līdz galvenais saimnieks (piemēram, lapsa vai ūdele) šos muskuļus apēd. Vairāku mēnešu laikā ap parazītu izveidojas ar neapbruņotu aci saredzamas kaļķa cistas.

Latvijā 2021. gadā ūdensputnu mednieki bija ziņojuši par 25 gadījumiem, kad medījums bijis invadēts – 23 meža pīles un 2 baltvēderi.

2022. gadā skaidri pateikts, ka putni pārbaudīti, vai nav sarkocistu, bija par 116 putniem. No tiem 12 gadījumos sarkocistu cistas patiešām konstatētas – 11 meža pīlēm (9 vecie putni, 2 jaunie) un vienai pelēkajai pīlei (vecs tēviņš Gaigalavas pagastā) (36.attēls)

36. attēls. Mednieku ziņotie ar sarkocistām invadēto pīļu nomedīšanas gadījumi 2022. gadā.

Trāpīti, bet neiegūti putni

Par 424 medību reizēm korespondenti nepārprotami aprakstījuši suņa klātbūtni vai trūkumu, un ir pievērsuši uzmanību trāpītiem, bet neiegūtiem putniem (5. tabula).

5. tabula. Trāpīti, bet neatrasti putni medījot vienatnē vai ar suni 2022. gada ziņojumos

		Medību reizes	Putni iegūti	Putni pazaudēti	Pazaudēti %
Pīļu medības	bez suņa	225	719	88	10,9
	ar suni	86	216	29	11,8
Zosu medības	bez suņa	97	241	17	6,6
	ar suni	16	71	5	6,6
Kopā	bez suņa	322	960	105	9,9
	ar suni	102	287	34	10,6

2022. gada rezultāti nerāda atšķirības trāpīto, bet neatrasto putnu daudzumā, medījot ar vai bez suņa palīdzības. Iespējams, ka mūsu korespondenti šauj atbildīgi, pareizi novērtē šaušanas attālumu, tāpēc šī atšķirība ir tik maza. Nedaudz mazāks pazaudēto īpatsvars bijis zosu medībās, kas bieži notiek uz lauka, kur medījumam grūti aizpeldēt un paslēpties. Zosu medības arī sākas sezonas vidū, kad šaušanas prasmes jau uzspodrinātas. Mednieku aptauja sezonas atklāšanā lielajos ezeros devusi daudz bēdīgāku rezultātu - 2022. gadā mednieki atzina, ka 22,3 % trāpīto putnu palikuši neatrasti.

.

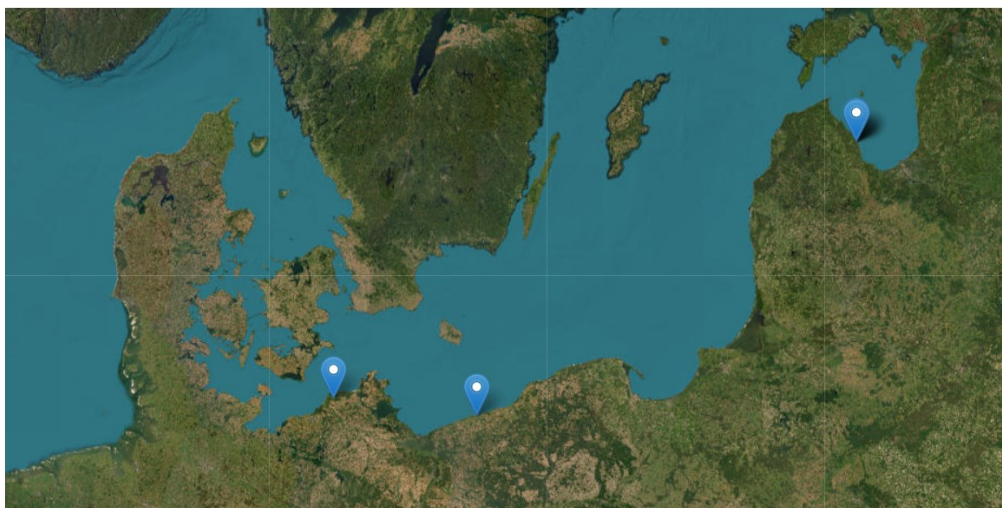
Medību metode

No tiem medniekiem, kas izpaua medību metodi (219 ziņojumi), 76% medījuši uz gaidi un 24% “uz celšanu”.

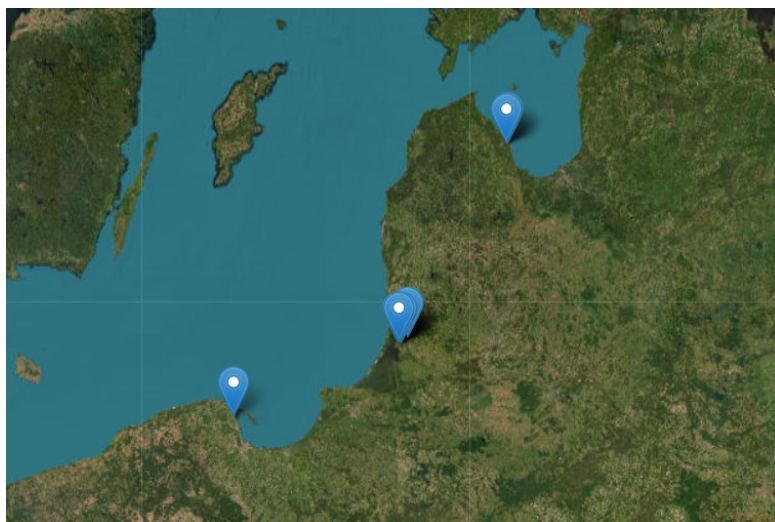
2. Meža zosu gredzenošana 2023. gadā

Mērķis.

Meža zoss ligzdotāju populācija Latvijā palielinās. 2013.-2017. gados tās populācija tika vērtēta 200-500 pāru (Ķerus u.c. 2021), 2021. gadā – jau 500-700 pāru (Keišs u.c. 2021). Lielākā daļa ligzdotāju sastopami īpaši aizsargājamās teritorijās (Liepājas ezers, Papes ezers, Engures ezers, Kaņieris, Nagļu dīķi), tomēr pēdējā laikā arvien biežāk arī nelielos dīķos, galvenokārt Kurzēmē. Ziņu par šīs populācijas īpatņu telpiskajām saitēm ir maz. Līdz šim ar kakla gredzeniem izdevies apgredzenot 12 meža zosis (Engures un Kaņiera ezeros 2021.-22. gados). No šiem 12 putniem turpmākajos gados 4 putniem bijuši atradumi ārpus gredzenošanas vietas – Lietuvā, Polijā un Vācijā. Divi no šiem putniem pēc ziemošanas atgriezušies gredzenošanas vietā (viens novērots 2022., otrs 2023. gadā), viens pastāvīgi uzturas Lietuvā arī vasarā (37. un 38. attēli).

37. attēls. Meža zoss LV04 gredzenošanas vieta Engures ezerā un novērošanas vietas Vācijā.

38. attēls. Meža zoss LV02 gredzenošanas vieta Engures ezerā un novērošanas vietas Lietuvā un Polijā.

Tomēr informācijas par migrācijas sākšanas laiku un izdzīvotību, kā arī par putniem pārējās ligzdošanas vietās Latvijā joprojām trūkst.

Projekta darba uzdevums bija noķert un iezīmēt pēc iespējas vairāk meža zosu Liepājas apkārtnē, Ķemeru Nacionālajā parkā un Engures ezera dabas parkā.

Metodes

Pirmie meža zosu mazuļi Latvijā parādās aprīlī. Jūnija beigās/jūlija sākumā tie ir sasnieguši vecumu, kad lidot vēl nespēj, bet kāja jau ir pieauguša putna kājas resnumā, un arī kakla gredzens nevar ne pazust, ne būtiski ietekmēt putna dzīves kvalitāti. Bieži šajā laikā slikti lido arī vecie putni, kam mazuļu vadāšanas laiks sakrīt ar spalvu maiņas laiku.

Putni tika ķerti 1) ar ķeseli, cenšoties tos noskriet; 2) izliekot tīklus niedrājā (astoņi 12 m gari tīkli ar acs izmēru 50–70 mm) un mēģinot zosis tajos iedzīt, vai kontrolējot tīklus ik pēc 3 stundām.

Putni tika iezīmēti ar metāla kājas gredzeniem un plastmasas kakla gredzeniem. Kakla gredzena diametrs: 45 mm, augstums 55 mm. Latvijā izmantojamajiem kakla gredzeniem jābūt dzeltenā krāsā ar četru burtu un ciparu kombināciju, kas vienmēr sākas ar burtiem „LV” (39. attēls).

Rezultāti

6. tabula. 2023. gadā projektā gredzenotās meža zosis.

Metāla gredzens	Kakla gredzens	Suga	Vecums	Datums	Vieta
ET7652	nav	Meža zoss	pull	12.06.2023.	Kaņiera ezers, Ceļš pie putnu torņa
ET7653	LV1J	Meža zoss	pull	17.06.2023.	Engures ezers, Kazrova
ET7654	nav	Meža zoss	pull	17.06.2023.	Engures ezers, Kazrova
ET7662	LV06	Meža zoss	pull	06.07.2023.	Engures ezers, liedags pie govju kūts
ET7663	LV07	Meža zoss	pull	06.07.2023.	Engures ezers, liedags pie govju kūts
ET7664	LV08	Meža zoss	pull	06.07.2023.	Engures ezers, Lielrovas piebrauktuve
ET7665	LV09	Meža zoss	pull	06.07.2023.	Engures ezers, Lielrovas piebrauktuve
ET7667	LV10	Meža zoss	pull	10.07.2023.	Engures ezers, Krievragciems
ET7668	LV11	Meža zoss	pull	10.07.2023.	Engures ezers, Ķūļciems

Liepājas ezerā un Tāšu muižā izvēlētā metode (ķeršana ar ķeselēm) neattaisnoja sevi, un nevienu zosi noķert neizdevās.

Ķemeru nacionālajā parkā pie Kaņiera ezera, ķerot ar ķeseli, noķerts un iezīmēts ar metāla kājas gredzenu viens meža zoss jaunais putns (6. tabula).

Engures ezerā, ķerot ar ķeseli, izvietojot tīklus vai mēģinot zosis tajos iedzīt, no 17.jūnija līdz 10. jūlijam noķertas un iezīmētas 8 jaunās meža zosis.

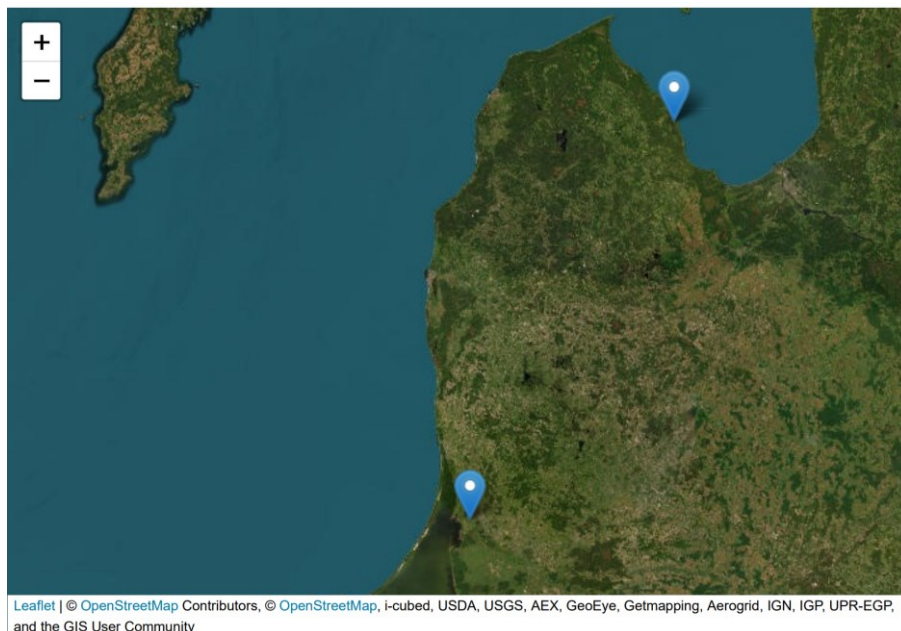
Pūres pagasta Lamiņos 8. jūlijā mēģinājums iedzīt zosis tīklos parādīja, ka tās jau spēj lidot.

39.attēls. Zinātniskais asistents Jānis Bētiņš ar gredzenotiem meža zoss jaunajiem putniem Engures ezera salā Lielrova 2023. gada 6. jūlijā.

Pēc gredzenošanas tika iegūti 3 atkārtoti sastapšanas novērojumi par 2023. gadā gredzenotajiem putniem. LV1J 2. jūlijā uzturējās 300m no gredzenošanas vietas Engures ezera centrālajā daļā, LV011 13. augustā uzturējās netālu no gredzenošanas vietas Ķūļciema apkārtnē.

40. attēls. Jaunās meža zoss LV07 gredzenošanas vieta Engures ezerā un novērošanas vieta Lietuvā. Savukārt trešais novērojums ir ārpus Latvijas – LV07 21. septembrī novērota Lietuvā, Rusnes zivju dīķos netālu no Nemunas deltas (40. attēls).

2023. gada sezonas rezultāti liek izdarīt secinājumus par metodikas uzlabošanas iespējām. Dānijā līdzīgā projektā ar līdzīgu metodiku un tādu pašu cilvēkdienu skaitu noķerta 31 meža zoss – trīs reizes vairāk kā mums. Konsultējoties noskaidrojās, ka tur lietoto tīklu kopgarums ir lielāks. Tāpat jāņem vērā, ka meža zosis dzīvo ap 30 gadu un ir apveltītas ar labu atmiņu. Papildinot aprīkojumu un pamatīgāk plānojot ķeršanas reizes, iespējams sasniegt pietiekamu materiāla apjomu, lai noskaidrotu mūsu ligzdotāju migrācijas fenoloģiju. Lai no viena putna iegūtu pēc iespējas vairāk datu, būtu ieteicams izmantot satelītraidītājus.

4. Pīļu ligzdošanas sekmes Engures un Kaņiera ezeros 2023. gadā

Pētījumu vieta un metodes

Engures ezerā ligzdu uzskaites parauglaukumi aptver trīs ezera salas (Lielrovi, Kazrovi un Lopsalrovi, kopējā platība 11,8 ha), virsūdens augāja slīkšņu rajonus Titāniks un Lopsalcers, maksimālā platība 110 ha).

Kaņiera ezerā uzskaites parauglaukumi aptvēra divas dabiskās salas (Vārsala - Mērsala) un piecas mākslīgās, pirms ūdens līmeņa pacelšanas izveidotās salas (Sternlande, Dvīnis, Pakavs, Rakums, Raga sala). Uzskaites salu kopējā platība ir 3,16 ha, t.sk. dabiskās – 1,25 ha, mākslīgās – 1,91 ha, virsūdens augāja slīkšņu mozaīka – ca 200 ha.

Uzskaišu metodika: 6-8 cilvēki, virzoties paralēli, vienlaicīgi pārmeklēja platību. Ligzdas tika marķētas ar vertikālu mietiņu ap 1 m (salās) vai līdz 0,3m (ceros) no ligzdas. Noteikta ligzdas sugas piederība, olu skaits, aizperētības pakāpe (ūdens tests (Westerskov 1950) vai aplūkojot pret gaismu (Weller, 1956), koordinātes. Atkārtota kontrole tika plānota drīz pēc sagaidāmā izvešanas datuma, kad fiksēts sekmīgas izvešanas vai postīšanas/pamešanas fakts. Postītājs iespēju robežās tika identificēts pēc ligzdas stāvokļa un olu atliekām. (Opermanis, Mednis & Bauga, 2001). Noteikts sekmīgo ligzdu % (apparent nesting success).

Engures ezera Lopsalrovas salā 2023. gada sezonā lielo ķīru kolonijā bija konstatēta putnu gripa. Biodrošības apsvērumu dēļ sala tika apmeklēta tikai sezonas beigās un ar mazāku cilvēku skaitu.

Ligzdu skaits un ligzdošanas sekmes Engures ezera parauglaukumos

2023.gada pīļu ligzdu uzskaites rezultāti Engures ezera trijās salās un ceru parauglaukumos apkopoti 7.tabulā. Pārmeklējot pēc tās pašas metodikas tās plašas platības, ko katru gadu, kopā atrastas 13 pīļu ligzdas (meža pīle 8, priekšķe 1, pelēkā pīle 2, brūnkaklis 1, cekulpīle 1). Sekmīgi izvestas 53,9% pīļu ligzdu. Tomēr ligzdu skaits ir ļoti mazs – Kazrovas un Lopsalrovas salās tādas netika atrastas vispār.

7. tabula. Engures ezerā 2023.g. reģistrētās ūdensputnu ligzdas un to liktenis.

Vieta	Suga	Atrastas	Sekmīgas	Sekmīgas %	Pamestas	Postītas
Lielrova	Meža pīle <i>A.platyrhynchos</i>	7	3	42,9	-	4
	Pelēkā pīle <i>A.strepera</i>	2	1	50,0%	-	1
	Priekšķe <i>A. querquedula</i>	1	0	0,0	-	1
Salas kopā		10	4	40,0	-	6
Titāniks	Brūnkaklis <i>A. ferina</i>	1	1	100,0		

Vieta	Suga	Atrastas	Sekmīgas	Sekmīgas %	Pamestas	Postītas
D no Lopsalrovas	Cekulpīle <i>A.fuligula</i>	1	1	100,0	-	-
	Meža pīle <i>A.platyrhynchos</i>	1	1	100,0	-	-
Ceri kopā		3	3	100,0	-	-
Pavisam Engurē		13	7	53,9	-	6

8.tabula. Pīļu ligzdu postītāji 2023. gadā Engures un Kaņiera parauglaukumos.

Ezers	Biotops	Postītājs			Kopā
		Nezināms	Putns	Zīdītājs	
Engures	ceri	0	0	0	0
	salas	1	4	2	7
Engures ezers kopā		1	4	2	7
Kaņieris	ceri	16	0	0	16
	salas	1	6	6	13
Kaņiera ezers kopā		17	6	6	29
Pavisam		18	10	8	36

Engures ezera parauglaukumā no 28. marta līdz 22. maijam tika noķertas 13 Amerikas ūdeles – 8 tēviņi un 5 mātītes (Roberta Šiliņa mutisks ziņojums). Iespējams tāpēc zīdītāju veiktie ligzdu postījumi parauglaukumā 2023. gadā bija mazāki kā putnu (niedru lijās, vārnas) veiktie.

Pīļu populācijas Engures ezera centrālajā daļā jau 2021. gadā bija sasniegušas savu zemāko punktu pētījumu periodā. Sarukums sākās 20.gs. 90-to gadu vidū un sakrita ar ligzdošanas sekmju pazemināšanos un arī ar– lielā ķīra ligzdotāju skaita samazināšanos. Lielie ķīri, kas sargā apkārtni no lidojošiem plēsoņām un var kalpot kā alternatīvā barība, 2023. gadā piedzīvoja krasu skaita sarukumu putnu gripas dēļ. Tas var novest pie vēl lielākas šīs vietas bioloģiskās ietilpības samazināšanās pīlēm. Tomēr ļoti izklaidus izvietoto ligzdu izvešanas sekmes ir salīdzinoši augstas. Pie labiem jauno putnu barošanās apstākļiem un turpinātiem biotehniskajiem pasākumiem būtu cerības uz populāciju atjaunošanos.

Ligzdu skaits un ligzdošanas sekmes Kaņiera ezera parauglaukumos

Kaņiera ezera septiņās salās un virsūdens augāja parauglaukumā atrastas un izsekotas 47 pīļu ligzdas (meža pīle 13, pelēkā pīle 8, brūnkaklis 12, cekulpīle 13, līdz sugai nenoteiktas nirpīles 1 - 9. tabula).

Kaņierī bijušas sekmīgas 36,2% ligzdu. Tas izskaidrojams ar zemajām ligzdošanas sekmēm salās.

9. tabula. Kaņiera ezerā 2023.g. reģistrētās pīļu ligzdas un to liktenis

Vieta	Suga	Atrastas	Sekmīgas	Sekmīgas %	Pamestas	Postītas
Vārsala	Meža pīle <i>A.platyrhynchos</i>	2	2	100,0	-	-
	Pelēkā pīle <i>A.strepera</i>	4	0	0,0		4
Mērsala	Meža pīle <i>A.platyrhynchos</i>	5	0	0,0		5
Dvīnis	Meža pīle <i>A.platyrhynchos</i>	1	0	0,0		1
	Pelēkā pīle <i>A.strepera</i>	1	0	0,0		1
Rakuma sala	Ligzdu nav	0	0	0	0	0
Sternlande	Ligzdu nav	0	0	0	0	0
Pakavs	Meža pīle <i>A.platyrhynchos</i>	3	1	33,3	0	2
Salas kopā		16	3	18,8	0	13
Lapmežciema Ļaupsniņi	Pelēkā pīle <i>A.strepera</i>	2	1	50,0		2
	Cekulpīle <i>A.fuligula</i>	2	0	0,0	-	2
	Brūnkaklis <i>A.ferina</i>	4	2	50,0		2
N no Vārsalas	Meža pīle <i>A.platyrhynchos</i>	2	1	50,0		1
	Pelēkā pīle <i>A.strepera</i>	1	1	100,0		-
	Cekulpīle <i>A.fuligula</i>	11	3	27,3	-	8
	Brūnkaklis <i>A.ferina</i>	8	6	75,0	1	1
	Nenoteiktas nirpīles	1		0,0	-	1
Ceri kopā		31	14	45,1	1	17
Pavisam Kaņierī		47	17	36,2	1	30

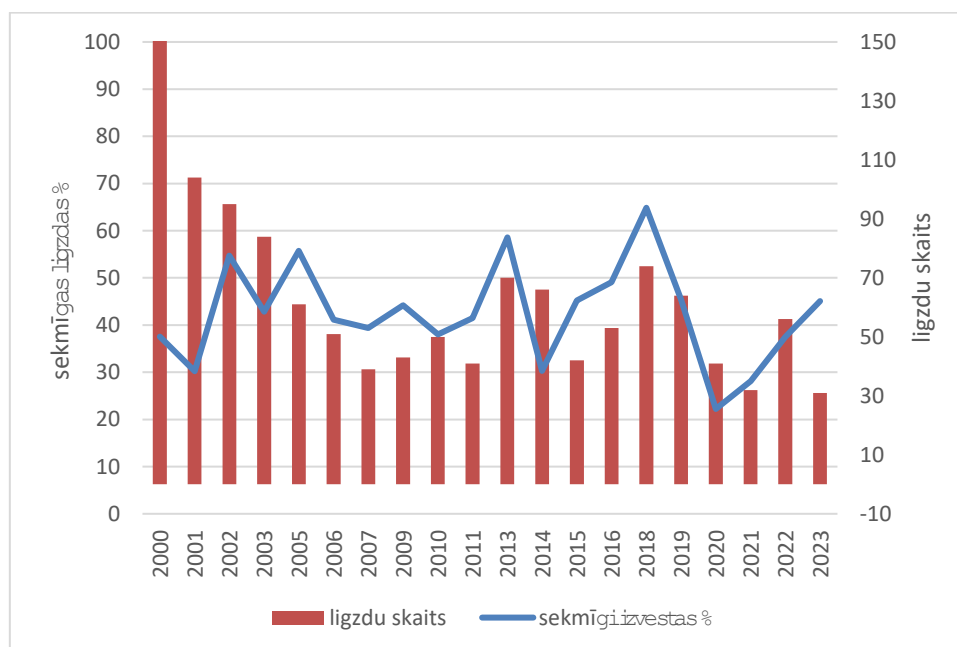
Kaņierī dabiskajās un mākslīgajās salās ligzdojošo pīļu populācijas strauju skaita kritumu piedzīvoja 20.gs 70-to gadu beigās, kad ezerā parādījās Amerikas ūdelei raksturīgie postījumi un salīnā Sternlande pārstāja ligzdot upes zīriņi. Lai arī pēc tam neregulāri veikta plēsēju apkarošana un pēdējos gados regulāri tiek kopts augājs, panākt pīļu populāciju atgriešanos iepriekšējā līmenī nav izdevies.

2023. gadā salās no 16 atrastajām tikai 3 pīļu ligzdas bijušas sekmīgas. Arī kaijveidīgajiem salās ligzdošana bija nesekmīga - Vārsalā no 8 sudrabkaiju ligzdām nevienai nav izdevies izaudzināt mazuļus, Mērsalā viena nesekmīga sudrabkaija.

Uzskaišu laikā atrastas 3 Amerikas ūdeles alas – Vārsalā, Mērsalā un mākslīgajā saliņā Stenlandē (41. attēls), par ko tika informēta Dabas aizsardzības pārvaldes Pierīgas administrācija.

41. attēls. Amerikas ūdeles *Neovison vison* alu izvietojums Kaņiera ezera salu parauglaukumā 2023. gada jūnijā (zilie punkti).

42. attēls. Pīļu ligzdu skaits un ligzdu izvešanas sekmes virsūdens augāja slīkšņās ziemeļos no Vārsalas, Kaņieris.

Datu rinda par pīļu ligzdošanu slīkšņu mozaīkā ziemeļos no Vārsalas vākta kopš gadsimta sākuma (42. attēls). Arī šeit vērojama atrasto ligzdu skaita samazināšanās, tomēr ligzdu izvešanas sekmes būtiski neatšķīrās no daudzgadīgā vidējā. Pīļu ligzdas visbiežāk atrodam tur, kur ligzdo kajveidīgie – parauglaukumā sastopamas izklaidus sudrabkaiju ligzdas un kompakta lielo ķīru kolonija.

Ieteikumi apsaimniekošanai

Engures ezerā Lielrovas salā nepieciešama bērzu un kārkļu atvašu pļaušana. Jāturpina invazīvo plēsēju, kuri no apkārtējām teritorijām pamazām atgriezīsies “iztīrītajā” centrālajā daļā, kontrole.

Kaņiera ezerā būtu jāsāk invazīvo plēsēju kontrole. Bez tās labi veiktā augāja kontrole ir ekoloģiskā slazda veidošana.

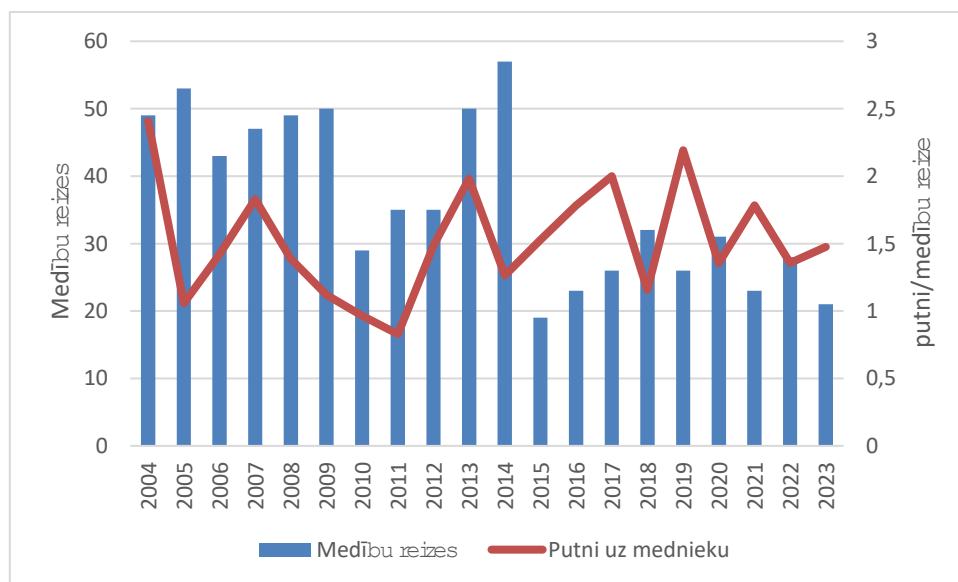
4. Medījumu reģistrācija lielajos piejūras ezeros (Liepāja, Engure, Babīte) un Nagļu zivju dīķos medību atklāšana 2023. gadā.

2023. gada 12. un 13. augustā nomedīto ūdensputnu reģistrācija notika Liepājas ezerā – Reiņu laivu bāzē, Engures ezerā 5 punktos (ornitoloģijas pētniecības centrs, Kalsu ceļa gals, 1. bāze, Dzedri, Mazsaliņas, Mērsrags, Lepsts), Babītes ezerā – laivu bāzēs Ezerkrasti, Dūšēļi, Dālderī, Līņi un 2 punktos Spuņņciemā, Nagļu dīķsaimniecības Orenīšu-Drabāku un Zvejsalas nodaļās. Sestdienas vakarā un svētdien līdz 12:00 krastā izbraukušie mednieki tika lūgti parādīt medījumu un intervēti par medību suņa piedalīšanos medībās, pazaudēto putnu skaitu. Vadoties pēc apspalvojuma krāsojuma un spalvu maiņas gaitas (Vīksne 2011, Mouronval 2016), tika noteikti nomedīto putnu suga, vecums un dzimums.

Mednieku aktivitāte un sekmes.

Pavisam tika iegūti dati par 192 medību reizēm (mednieks, kas medī gan atklāšanas vakarā, gan nākamās dienas rītā, =2 medību reizes).

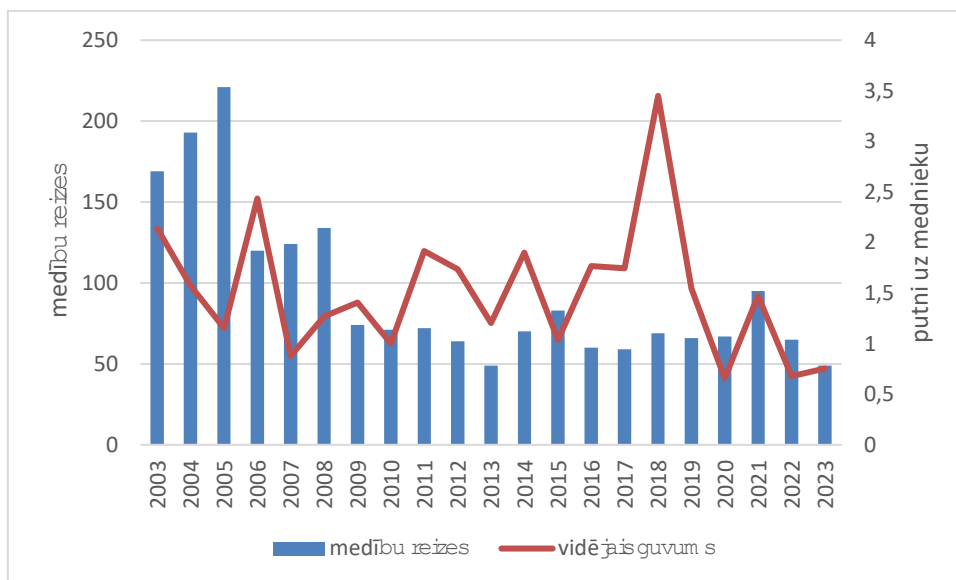
Liepājas ezera Reiņu bāzē intervēts 21 mednieks. Vidējais guvums bijis 1,47 ūdensputni uz mednieku. Tomēr jāatzīmē, ka no 13 laivām 7 laivas (kopā 11 mednieki) bija bez iegūtiem ūdensputniem. Sekmīgie mednieki pārsvarā izmantoja medību metodi “uz celšanu”. Neatrasti 6 putni jeb 16,2% trāpīto putnu.

43.attēls. Mednieku aktivitāte un vidējais guvums 2004.-2023. gados Liepājas ezera Reiņu bāzē.

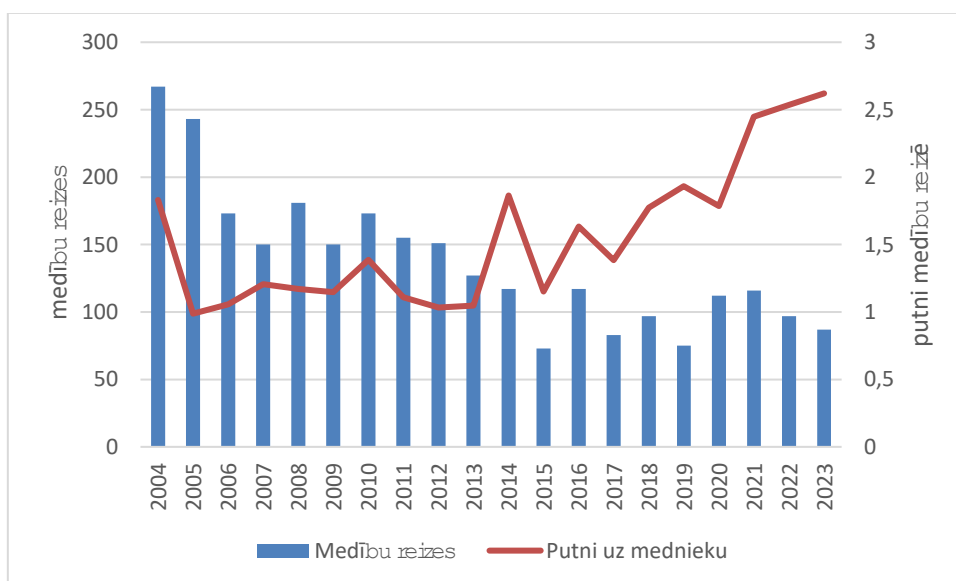
Engures ezerā ūdensputnu medību atklāšanā mednieku aktivitāte bija ļoti zema. Trīs tradicionālajās pārbaudes vietās (Mērsrags, Lepsts, Dziedri) mednieki netika sastapti vispār. Nevienā bāzē nemedīja svētdienas rītu.

Rezultātā iegūtas ziņas par putniem no 49 medību reizēm, vidējais guvums izrādījās 0,76 putni uz mednieku (44.attēls).

44. attēls. Mednieku aktivitāte un vidējais guvums 2003.-2023. gados Engures ezerā.

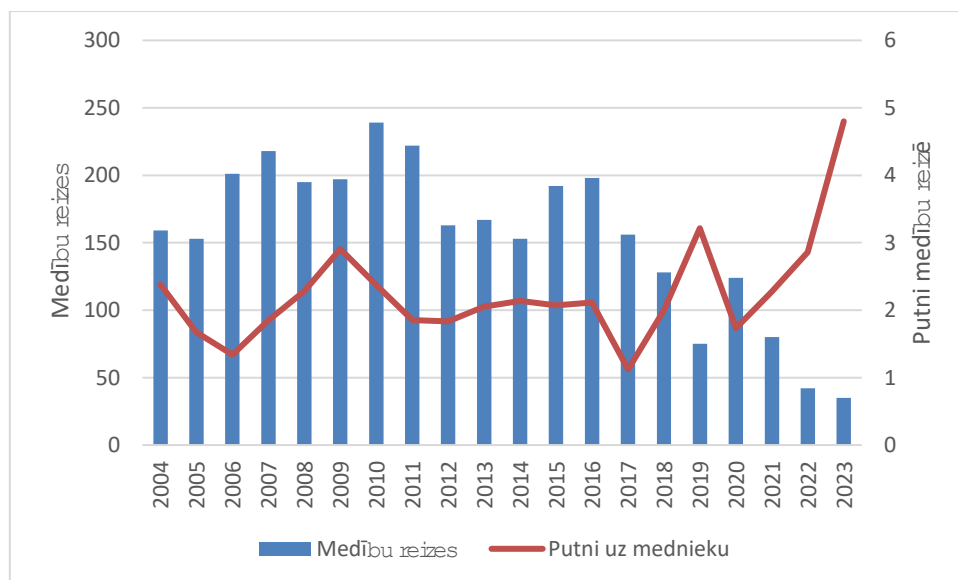
Babītes ezerā ievāktas ziņas par 87 medību reizēm, vidēji viens mednieks nomedīja 2,62 ūdensputnus (45. attēls). Neatrasti 26 putni jeb 10,2% trāpīto putnu.

45. attēls. Mednieku aktivitāte un vidējais guvums 2004.-2023. gados Babītes ezera bāzēs.

Nagļu dīksaimniecībā aptaujātas 9 mednieku grupas par 35 medību reizēm.

Reģistrēti 167 medīt atļauti putni un 1 brūnkaklis, vidēji medību reizē nomedīti 4,85 ūdensputni (46. attēls).

46. attēls. Pārbaudītās medību reizes un vidējais guvums 2004.-2023. gados Nagļu dīķos.

Sugu, vecuma un dzimumu sastāvs

Pavisam 2023. gada ūdensputnu medību atklāšanā 12. un 13. augustā iegūtas ziņas par 457 medījamiem putniem no 11 sugām, kā arī 7 nemedījamu sugu īpatņiem no 2 sugām (10. tabula).

10.tabula. 2023. gada ūdensputnu medību sezonas atklāšanā reģistrētie putni.

Suga	Babītes ezers	Engures ezers	Liepājas ezers	Nagļu dīķi	Kopā
Sugas, kuras medīt atļauts	222	37	31	167	457
Garkaklis <i>Anas acuta</i>	-	-	-	1	1
Platknābis <i>Anas clypeata</i>	10	3	-	3	16
Krīklis <i>Anas crecca</i>	4	3	-	4	11
Baltvēderis <i>Anas penelope</i>	4	-	-	4	8
Meža pīle <i>Anas platyrhynchos</i>	18	23	21	121	183
Priekšķe <i>Anas querquedula</i>	-	1	1	1	3
Pelēkā pīle <i>Anas strepera</i>	62	1	9	23	95
Cekulpīle <i>Aythya fuligula</i>	1	1	-	-	2

Suga	Babītes ezers	Engures ezers	Liepājas ezers	Nagļu dīķi	Kopā
Gaigala <i>Bucephala clangula</i>	4	2	-	4	10
Laucis <i>Fulica atra</i>	117	3	-	6	126
Lauka balodis <i>Columba palumbus</i>	2	-	-	-	2
Medīt neatļautas sugas	6	-	-	1	7
Cekuldūkuris <i>Podiceps cristatus</i>	2	-	-	-	2
Brūnkaklis <i>Aythya ferina</i>	4	-	-	1	5
Kopā	228	37	31	168	464

Katrā ūdenstilpē sugu sastāvs un demogrāfija nedaudz atšķirīga (11.-14. tabulas).

11.tabula. Liepājas ezerā reģistrēto putnu vecums un dzimums 2023. gada atklāšanā.

Suga	Vecie putni			Jaunie putni			Nezi nāmi	Kopā	R
	T	M	X	T	M	X			
Priekšķe	-	-	-	1	-	-	-	1	-
Meža pīle	11	1	-	4	5	-	-	21	9,0
Pelēkā pīle	3	-	-	3	3	-	-	9	-
Kopā	14	1	-	8	8	-	-	31	-

12.tabula. Engures ezerā reģistrēto ūdensputnu vecums un dzimums 2023. gada atklāšanā.

Suga	Vecie putni			Jaunie putni			Nezi nāmi	Kopā	R
	T	M	X	T	M	X			
Platknābis	1	-	-	2	-	-	-	3	-
Krīklis	-	-	-	3	-	-	-	3	-
Meža pīle	15	3	-	2	2	1	-	23	1,6
Priekšķe	-	-	-	-	1	-	-	1	-
Pelēkā pīle	-	-	-	1	-	-	-	1	-
Cekulpīle				1				1	
Gaigala	-	-	-	2	-	-	-	2	-
Laucis	-	-	-	-	-	1	2	3	-
Kopā	16	3	-	11	3	2	-	37	-

13.tabula. Babītes ezerā reģistrēto putnu vecums un dzimums 2023. gada sezomas atklāšanā.

Suga	Vecie putni			Jaunie putni			Nezi nāmi	Kopā	R
	T	M	X	T	M	X			
Platknābis	9	1	-	-	-	-	-	10	-
Krīklis	1	-	-	1	-	-	-	2	-
Baltvēderis	2	-	-	-	1	-	1	4	-
Meža pīle	10	4	-	1	3	-	-	18	1,0
Pelēkā pīle	47	7	-	5	2	-	1	62	1,0
Cekulpīle	1	-	-	-	-	-	-	1	-
Gaigala	-	-	-	2	-	2	-	4	-
Laucis	-	-	47	-	-	70	-	117	-
Lauku balodis	-	-	2	-	-	-	-	2	-
Kopā	70	12	49	9	6	72	2	220	-
Brūnkaklis	-	-	-	2	1	1	-	4	-
Cekuldūkuris			1			1		2	

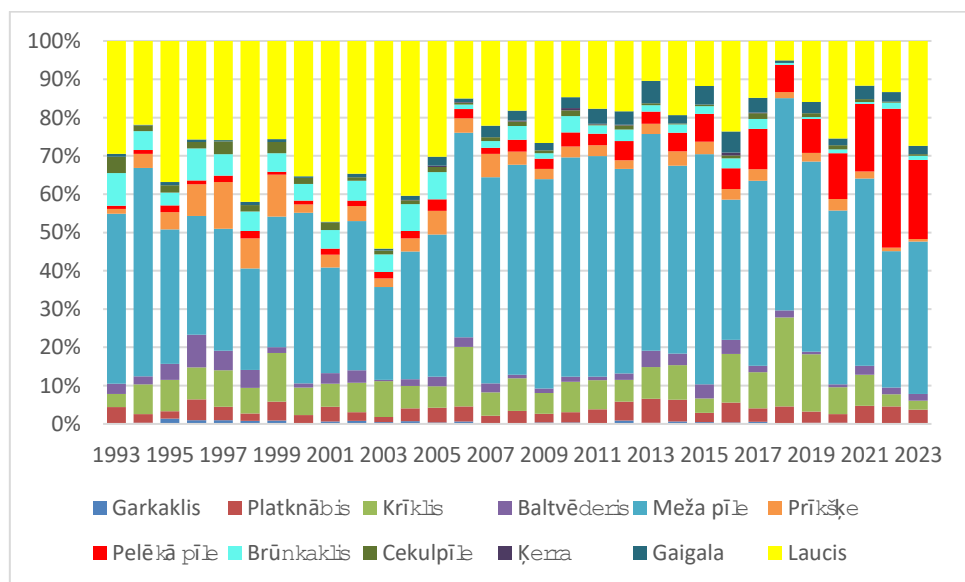
14.tabula. Nagļu dīķos reģistrēto ūdensputnu vecums un dzimums 2023. gada atklāšanā.

Suga	Vecie putni			Jaunie putni			Nezi nāmi	Kopā	R
	T	M	X	T	M	X			
Garkaklis	-	-	-	-	1		-	1	-
Platknābis	-	-	-	3	-	-	-	3	-
Krīklis	1	-	-	2	1	-	-	4	-
Baltvēderis	2	-	-	-	2	-	-	4	-
Meža pīle	74	22	-	17	8	-	-	121	1,13
Pelēkā pīle	9	3	-	6	5	-	-	23	3,67
Prīkšķe	-	-	-	-	1	-	-	1	-
Gaigala	-	-	-	1	3	-	-	4	-
Laucis	-	-	1	-	-	5	-	6	-
Kopā	86	25	1	26	20	5	-	163	-

Suga	Vecie putni			Jaunie putni			Nezi nāmi	Kopā	R
	T	M	X	T	M	X			
Brūnkaklis	1	-	-	-	-	-	-	1	-

15. tabula. Pīļu sugu, vecuma un dzimuma sastāvs visās pārbaudītajās vietās kopā.

Suga	Vecas mātītes	Veci tēviņi	Jaunas mātītes	Jauni tēviņi	Visi kopā	tēviņu % veco putnu	R
Garkaklis <i>Anas acuta</i>	-	-	1	-	1	-	-
Platknābis <i>Anas clypeata</i>	1	10	-	5	16	90,9	5,0
Baltvēderis <i>Anas penelope</i>	-	4	3	-	8	100,0	-
Meža pīle <i>Anas platyrhynchos</i>	30	110	18	24	183	78,6	1,4
Krīklis <i>Anas crecca</i>	-	3	1	7	11	100,0	-
Prīkšķe <i>Anas querquedula</i>	-	-	1	2	3	-	-
Pelēkā pīle <i>Anas strepera</i>	10	59	10	15	95	85,5	2,4
Cekulpīle <i>Aythya fuligula</i>	-	1	-	1	2	-	-
Gaigala <i>Bucephala clangula</i>	-	-	5	5	10	-	-

47. attēls. Dažādu ūdensputnu sugu īpatsvars sezonas atklāšanas guvumā lielajos ezeros un Nagļu dīķos.

Meža pīles, lauči un pelēkās pīles šobrīd ir nozīmīgākās šīs medību reizes sugas, pie tam redzam, ka lauča īpatsvars guvumā pēdējos gados sarūk, bet pelēkās pīles – palielinās (47. attēls). Redzam jau agrākos gados novēroto, ka meža pīlei un pelēkajai pīlei ievērojamu lomu medību atklāšanā spēlē pieaugušie tēviņi, kas uz spalvu maiņu registrācijas vietās sapulcējas no plašas apkārtnes. Īpaši tas izteikts pelēkajai pīlei Babītes ezerā.

Tikai dažām sugām nomedīts pietiekami daudz putnu, lai varētu noteikt jauno putnu skaita attiecību pret veco mātīšu skaitu (R). Gan meža pīlei, gan pelēkajai pīlei 2023. gadā tas nav augsts (15. tabula).

Visās reģistrācijas vietās sastapām mazāku mednieku skaitu kā iepriekšējos gadus. Tas var būt saistīts ar neskaidro situāciju biodrošības sakarā, grūtībām pāriet uz bezsvina munīciju, un arī ar zemo sagaidāmo guvumu. Piemēram, Engures ezerā ligzojošās populācijas ir sarukušas, bet spalvu mainošie meža pīļu tēviņi ezeru bija pametuši augstā ūdens līmeņa dēļ. Arī iepriekšējos gadus vidējais guvums nav bijis augsts, un pēc apstākļu izlūkošanas Kurzemes mednieki, visticamāk, devās uz kādu applūdušu lauku.

5. Pateicības

Paldies visiem medniekiem, kas 2022. gadā atsūtīja šī pārskata veidošanai nepieciešamos datus.

Paldies žurnāla “Medības” veidotājiem, Valsts Meža dienestam, Latvijas Mednieku savienībai un Latvijas Mednieku asociācijai un raidījumiem “Uz meža takas”, “Radio vilks dabā” un “Šauj garām” par projekta un tā vietnes www.nomeditie.org reklamēšanu!

6. Literatūra

AEWA European Goose Management Platform.

https://egmp.aewa.info/resources/publications/Taiga_and_Tundra_Bean_Goose_Identification_Guide.pdf

Keišs O., Stīpniece A., Auniņš A., Boiko D. 2021. LVAF Latvijas Zosu populāciju izpētes” projekta (1–08/28/2020) gala atskaite. LU, Rīga.

Ķerus V., Dekants A., Auniņš A., Mārdega I. 2021. Latvijas ligzdojošo putnu atlanti 1980–2017. Rīga: Latvijas Ornitoloģijas biedrība.

Mouronval, J.B. 2016. Guide to the sex and age of European ducks. Office national de la chasse et de la faune sauvage, Paris - 124 pages

Opermanis O., Mednis A., Bauga I. 2001. Duck nests and predators: interaction, specialisation and possible management. Wildlife Biol. 7: 87–96

Vīksne J. 2011. Medījamo ūdensputnu noteicējs. 3. izdevums. Rīga, 64 lpp.

Weller, M.W. (1956). A simple field candler for waterfowl eggs. Journal of Wildlife Management 20: 1-13.

Westerskov, K. (1950). Methods for determining the age of game bird eggs. Journal of Wildlife Management 14:56-67

PIELIKUMI

1. pielikums. Stenda ziņojums konferencē 36th Congress of International Union of Game Biologists. Warsaw, Poland, August 28-31

Bag harvest monitoring in Latvia by means of sent-in photos

Antra Stīpniece, Andris Stīpnieks, Toms Endziņš

Laboratory of Ornithology, Institute of Biology, University of Latvia

Background

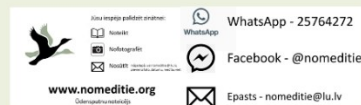
Till 2013 official statistics about waterfowl bagged was only totals of ducks and totals of geese. In 1993 bag checking by ornithologists was begun in 5 large waterbodies (Viksne, Janaus, Stipnieks 2008, Janaus, Keišs 2018). To cover all habitats, in 2005 a questionnaire project was begun by Jānis Viksne. In 2019 an option to send photos was added.

Methods

2005-2018 –
questionnaires
paper or Excel

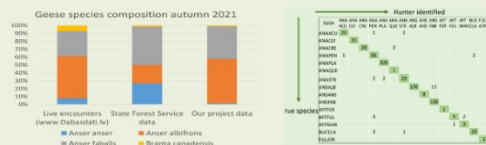
Mācītājs projekts									
Līdzdarotāji un nometnieki šķērsoja									
Datums	Vēl	Īpašs	Īpašs	Īpašs	Īpašs	Īpašs	Īpašs	Īpašs	Īpašs

2019-2022 –

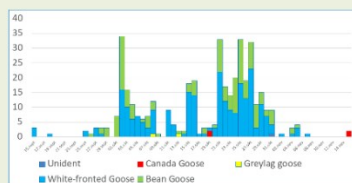
Gains

More correct species composition data

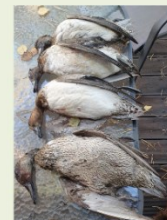
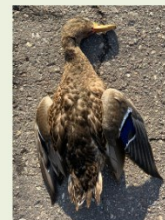
Migration phenology data

Geese reported in 2022

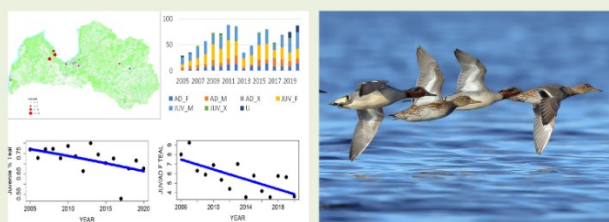

Pitfalls and gaps

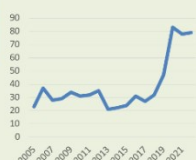
What we expect What we receive

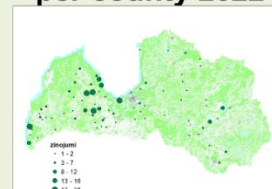
Demography data

Counties represented

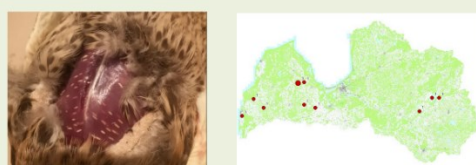
Number of reports per county 2022

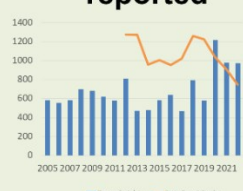
Colour aberrants and hybrids

Sarcocystosis anecdotic evidence

Ducks and Coot reported

Geese totals reported

